

Plymouth, Pa., 22 Grūdžio.

Yra žinoma, kad amerikoniškias darbinikas daug daugiau ir sunkiau dirba, negu Europos. Nesykj amerikoniškias darbinikas vienas atlieka tą patį darbą, prie kurio Europoje yra reikalaujama dviejų, o net ir trijų darbinikų. Iš to matoma, kad vietoje dviejų darbinikų, — atsakancziai dirbant, Amerikoje yra reikalaujamas tik tai vienas, o kitas tur liktis be darbo. Czion, žinoma, liekti nauda darbdavio pusėje, bet dėlto nepalyginama skriauda darbinikiszkosje.

Sziam, per nemier reikalavimui nū darbiniko, gali užbėgti tik tai tiesa, prisakanti sutrumpyti laiką dienos darbo; ir, kaip vietomis jau yra užvesta po asztūnes adynas, taip turētu buti ir visur ir prie visokių darbų. Szia dien jei prie kokios dirbtuvės, kuri eina dieną ir naktį, yra reikalaujama dviejų darbinikų idant atlikti 24 adynų darbą, po užvedimo asztūnių adynų dienos darbo but reikalas trijų darbinikų idant atlikti tą patį darbą. Szio kį palyginimą galima pritaikyti ir prie didesnių dirbtuvių, kuriose dirba desėtkai ar szimtai darbinikų, o ant galo ir abelnai prie visos szios szalies. Kaip ant vietos dviejų darbinikų — po užvedimo asztūnių adynų dienos darbo but reikalas trijų, taip lygei ant vietos dviejų milijonų darbinikų turētu but trys milijonai. Tokiu budu darbinikai ne taip but varginami ir didesnis skaitlius darbinikų gautu darbą. Prie neaprubeziūto laiko dienos darbo visados dirbs tik tai dvi dalys darbinikų, o treczia turės buti be darbo arba pasikakjti prastu ir mažai pelningu darbu.

Paprotys szis taip yra įsiseņėjas ir taip sustiprėjas, kad perlauzti jį labai yra sunku. Teisybė, organizacijos darbi-

nikiszkos rupinasi apie tai jau nū keletos metų ir vietomis įstengė užvesti asztūnių adynų dienos darbą, bet tai įstengė tik tai stiprios darbinikiszkos organizacijos.

Legislaturas, kurios galėtu kiek pagelbėti sziam — tyli. Teisybė, legislaturas į visas szakas darbo negal kisztis, bet kaip prie gelžkelių, elektriszkų kelių ir tt. kur yra atsakymas už visūmėnę, visad tur tiesą užziurėti. Juk labai tankiai pasitaiko, kad darbinikai ant gelžkelių bei elektriszkų kelių per pailsį negal atsakancziai atlikti darbą ir kartais iš tos priezasties baises nelaimės atsitinka: tai trukei susimusza, tai nū rėlių nukrinta, tai taip kokia nelaimė patinka ir nesykj daugelis žmonių prideda savo gyvatą. Kad to neatsitiku turētu but užvestas trumpesnis laikas darbo, kad darbinikai ne but taip alsinami ir atsakancziau galėtu atlikti savo darbą. Iš kitos vėl pusės, užvedus trumpesnij laiką darbo, rastusi reikalas didesnio skaitliaus darbinikų. Visose Szv. Valst. yra skaitoma arti milijonas maszinistų ir kitų augsztesnių gelžkelio darbinikų. Taigi užvedus asztūnių adynų darbą atsirastu reikalas dar dėl arti pusė milijono darbinikų.

Jeigu tas taptu įvesta ant gelžkelių, mažu — pa — mažu tą pasektu ar turētu pasekti ir kitos szakos darbo.

Matoma ir dar daug priezasczių dėlei kurių szia dien jau cziamama stokuma darbo, bet ne greicziau tai vis bus paszallinta kaip kad patys darbinikai įgis daugiau stiprumo, idant priversti darbdavias užganėditi jų norus. Stiprumą szį darbinikai pasieks tik tai tada, kaip visi apsiszvieis ir, pažinę tiesas mokslo, mokės stipriau viens prie kito laikytis bei reikalaujamas tiesas įgauti. Toli, vienok, dar ta valanda, nes daugelis darbinikų patys

nū jos bėga, niekindami mokslą.

Įstabu, kad nekurie, nesulaukdami pasigerinimo laikų, iszranda kaltais laikraszczius kurie per sziometinius rinkimus rėmė republikoniszka partiją. Pasigerinime laikų nēr ko laukti, kad kas iš savo geros valios pasiuljtu tai, bet reikia patiems kiek galint rupintis. Laikraszcziai nurodo tik tai kelę kuriūmi einant greicziau galima sulaukti pasigerinimo laikų, bet patys laikraszcziai to neįjigs padaryt, jeigu remtojų nesiras. Bandykime todėl ir mēs rengtis prie to, pradėdami pamylėti mokslą ir pratintis užmirszt tarpsaviszka nesutikimą.

— Kadangi pirm iszrinktas centraliszkas kasierius dr. „T. M.“ p. V. M. atsisako nū to urėdo, turime rupintis apie iszrinkimą naujo kasieriaus.

Pagal perstatymą tulų sąnarių randu už reikalą perstatyt p. J. Miliaucką iš Mahanoy City, „Susiv.“ kasierių, kuris taip-gi yra sąnariu mūsų draugystės Pakol ne bus tikrai užtvirtinto centraliszko kasieriaus, aukas, paskoles bei mėnesinę mokesį priiminės centraliszkas prezidentas, p. J. Kazakevyczia.

Visi sąnariai bei kūpos teiksis sudėti už visus szius metus mokesį ir kūveikiau prisiųsti. Nors nū susitvėrimo draugystės nėra dar pilnai metų, vienok, mislyju, jog nē viens isz draugų neatsisakys užsimokėti pilnai už visus metus, t. y. 60c. Po naujų-gi metų bus galima ir kas mėnū mokėti tik tai po 5 c.

Isz Lietuvos.

Isz Suvalkų rėdybos.

Pietinėja dalyja mūsų rėdybos yra daugelis unijotų. Daugumas gal nežino kas per vieni tie unijotai, o jei ir girdejo apie jūs, tai su visu ma-

za ką. Czia paraszysiu apie jūs kelis zodzius, kad parodyti, kokias pas maskolių valdzia tikėjimiszka liūsybė. Mus kraszto unijotai kitą kart turėjo savo kunjgiją, kuri, kaip pas stacziatikius, buvo apšivedusi ir nesziodavo ilgus plaukus ir barzdas. Trumpai sakant, visa bažnytinė forma ir visos apeigos pas unijotus buvo taip, kaip pas stacziatikius, tik tai visi unijotai, kaip ir katalikai, laikė Rymo-katalikiszka popiezių, už galvą bažnyczios. Kada didesnė dalis Lenkų ir Lietuvos karalystės pateko į maskolių rankas, Peterburgo despotai užsimanė, kad unijotai nū Rymo katalikiszkos bažnyczios atsimestu, o garbįtu carą, ir jį laikytu už galvą bažnyczios, kaip visi stacziatikiai. Pirmiause, žinoma, užgulė ant unijotų kunjgų. Kunjgus pergaleti buvo lengva. Daugumą už nepaklusnumą carui iszvarė į Siberiją, kiti patys iszbėgė į svetimus krasztus, o treči už geras algas, ar iš baimės apsiēmė iš popų vietos carui tarnauti. Bet sunku atversti likusius prastus žmones, kurie ir po sziai dienai gina savo tikėjimą. Netekus savo dvasiszkų vadovų unijotai kreipsi, progai atsitikus, prie katalikiszkų kunjgų. Už ką szie paskutiniai tankiai nukenczia pinigiszkas bausmes, o kaip kada ir į Siberiją papūla. Su pagelba kazokiszkų nagaikų unijotus varu varo į cerkves. Daug vargo ir aszarų lieja tie nelaimingi žmonės nū persekiojimų tironiszkos valdzios, ir tai be jokios vilties ant geresnės ateitės. Paraszyta ant jų „byt po siemu“ ir nē joki maldavimai ir praszymai ant caro vardo nieko neveikia; turi but pravoslavnas, o jeigu ne noridėkis kur nori. Nū visokių bausmių ir prispaudimų taip įvargyti, kad ir ne ilgai pabuvęs tose apygardose žmogus, greit ant veido atskiria unijo-

tą, nū szejp jau katalikų arba stacziatikių.

— Kelia dabar į kitą vietą Senapilės ir Naumiesčio pav. žandarų virszinją. Turbut už tai kad nemokėjo gerai persekioti lietuvius už laikraszczius ir knjgas. Po teisybei žmogus buvo neblogas. Turėdamas didelę šeimyną, mažai ką užsiimdavo savo urėdo reikalais. Jei kur ir daroma buvo krata, tai tikt iš augsztesnio paliepimo. Mylimiausiu užsiėmimu jo buvo žuvų gaudymas. Dėlto tankiai paėmęs patvadą neva ant urėdiszko reikalo keliaudavo su savo vaikais pas kokį nors ežerą pažvejoti. Už szitą užsiėmimą ir už tai ką nemokėjo persekioti už lietuvisztę kele dabar nabagą mat į Maskoliją už 1200 viorstų. Kalvarijos pavieto virszinjkas taipgi tapo per gubernatorių atstatytas nū savo urėdo. Szitas vyras mėgdavo tankiai užsigerti, o atvažiuavęs tokiam padėjime į valsezių susirinkimus, apsieidavo tankiai taip kaip paprastai apsieina užgėrę burliokas. Taip ant vieno susirinkimo Liudvinavo valsčiauje, girtas budamas, išpludo ir išzdėjo paprastu maskoliszku keiksmu visą valsezių. Tame valseziuje yra daug apszviestėsių ukinikų, kurie tūjaus padavė skundus gubernatoriui, už tai nabagą ir atstatė nū urėdo.

Kaip greitai maskolių valdžia prirengia išpildyti kokį nors savo užmanymą matyti iš dabartinio užmanymo visūtino suskaitymo ciesorystės gyventojus. Buvo apgarsinta kad suraszymas ir suskaitymas gyventojų visos ciesorystės atsiliks viena diena ir tai 5 Liepos sekanczių metų. Dėl stokos iszmokytų tam tikslui raszinėtojų tą suraszymą atidėjo ant tolesnio laiko. Kada suraszytojus surinko ir iszlavino, atidėjo vėla suraszymą dėl stokos tam tikrų blan-

kų arba popieros. Dabar valsezių rasztinjkai ir vaitai važinėje po kaimus ir mažiau daugiau skaito kiek pareikalauti nū augsztesnės valdzios dėl suraszymo tam tikros popieros.

Kaip tai butu gerai kad valdžia taip nerangiai pildytų paliepus kas link jieszkojimo lietuviszkų knjgų ir laikraszczių. Szitam atsitikime daroci suvisu atžagariai, kaip tikt kur dagirsta apie lietuviszku laikraszczius, kaip akis iszdegią lekia ir jieszko. Maskoliai vis nenustoja besiuilinėją lietuviszku knjgas raszytas gudiszkomis raidėmis. Taip dabar dėl religijos iszguldinėtojų į pradines mokslavietes tapo atsiustos knjgutes po vardu: „Rasztas Szventas“. Szitos knjgutes paga mintos isz paliepimo virszinjkos Varszavos apskriczio p. Apuchtino. Jisai norėjo kad tais knjgutes religijos iszguldytojais dātu vaikams, kaipo rankvedį dėl mokinimosi. Bet kas lytisi religijos, į tai priguli ir dvasiszka valdžia, kuri tais knjgutes ir atmetė. Dėl atmetimo jų dvasiszka valdžia turi pilną tiesą jau vien tikt dėlto, kad tekstas Raszto Szvento, jose bjauriai sukraipytas.

Žiema jau isztikrujų prasi-dėjo, szalczio buna kartais į 14-15 laipsnių. Sniego pūle da nedaug ir visgi dėl sunkaus važinėjimo da per mažai.

Vardelis.

Isz Kitur.

Suvienytos Valstijos.

— *Washington, D. C.* 14 d. Grūdžio. Treloar isz Mis-souri perstatė ant sziaudieninės sessijos kongreso rezoluciją, kurioje reikalauja pailginimo termino pasiuntinių ant 4 metų, senatorių ant 8 m. ir prezidento ant 8 metų. Treloar sako, kad reikalai apyvartos szios szalies to reikalauja.

— *17 Grūdžio.* Sziaudien Senate svarstyta apie stubinį bilių apybojime emigracijos kuris liko priimtas su pataisy-mu Senato. Ant galės priimto biliaus visi tie, kurie tur virszaus kaip 16 m. amžiaus ir nemoka skaitymo nē raszto jeib kokioje kalboje — nebus įleidžiami į Suv. Valst. Tiegi, kurie ne tur dar 16 metų nors ir nemokėtu skaitymo bei raszto arba tur Suv. Valst. savo tėvus, brolius ir t. t. gal atkeliauti.

Apie szitą bilių jau kiek pirmiau buvo minėta „Vienybėje“.

— *Key West, Fla.* 16 d. Grūdžio. Keliaunjkai, pribuvę isz Havannos, pasakoja, kad A. Maceo, apie kurio myrij buvo praneszta pereinam num. „Vienybės“, dar gyvas ir kovi su savo kareiviais prov. Matanzas.

Ant kiek szii zinia yra teisinga negalima numanyt, kadangi 21 d. szio mėnesio ir vėl praneszė, kad A. Maceo, sunus Gomezo ir kiti 25 kubiečiai tapo per d-rą Zertuchą uznū-dinti.

— *Madrid.* 14 d. Grūdžio. Jenarolas Blanco, į vietą kurio gubernatoriumi Philipiniszkų salų tapo pastatytas jenar. Polavieja, iszvažiavo ant laivo į Ispaniją.

Maisztas ant szii salų auga kas diena su visu smarkumu. Maisztinjkai trauke ant paczios sostapilės. Nū salų Karoliniszku ir Marianiszku da-eina zинios, kad jau ir tenai tūj' užsidegs revoliucija.

Ispanija iszsiųs daugiau kariumėnės ant minėtų salų idant nuraminti maisztinjkus.

— *Berno.* 17 d. Grūdžio. Tautiszkas susirinkimas iszrinko d-rą Adolfą Dauchera prezidentu Szveicarijos ant 1897 m. Jisai buvo vice-prezidentu 1896 m.

— *Paryzius.* 17 Grūdžio. Stuba deputatų užgyrė sziaudien 496 balsais priesz 21 kreditą dėl rando ant pridengimo kasztų atsilankymo Rosijos caro ir carienės į Paryzių. Priesz priėmimą szio Stuba atmetė 346 balsais priesz 136 pridėczką socialistų, reikalavusių 4 milijonų frankų dėl pagelbos neturinczių darbo darbinikų.

— *Londonas.* 17 Grūdžio. Sziaudien Anglijoje buvo žemės drebėjimas. Materijalizzka blėdis gana zymi. Drebėjimas buvo jauciamas kožnam mieste nū Durcham iki Surrey ir nū Londono iki pakraszczio Welsh.

Tokio smarkaus drebėjimo dar niekad Anglija ne yra jautusi.

— *Moskva.* 14 d. Grūdžio. Aresztavojimas studentų, kurie norėjo apvaikszczioti metinę katastrofos ant Chodinsko lauko, traukesi kas dien. Policija padarė krata namūse akademikų ir studentų ir rado daugel laiszku bei polytiszkų laikraszczių. Vieną dien po kratos arestavojo 40 studentų, pas kuriūs rado užgintus rasztus.

Dalis darbu.

— *Hamburgas.* 16 Grūdžio. Nekuriose vietose ant dokų isztiko musztynės, pakeltos per straikūjanczius. Dauge-lis liko sužeista. Policija arestavojo keletą ypatų isz straiiko pusės. Tuli isz strai-kierių norėtų sugrįžti prie darbo, bet darbdaviai ne nor jų priimti sakydami, jog tiktai tada jūs priims, kada straikas su visu pasibaigs.

— *Buda-Pest.* 20 Grūdžio. Anglekasyklėse arti Reschitza atsitiko exploezija dujų 40 užmusztų žmonių jau iszimta ir 27 dar nerasta.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Union City, Conn.* Darbai pas mus pradzioje szio Grudzio menesio biskj pasitaisė; keletas seniau dirbusių darbinjku gavo darbus ir 5 nauji. Pradėjus biskj judėt darbui, lenkai prisikviete „rodakų“ kelioliką deszimcziu kaip ant apgynimo Oiciznos, idant gauti darbus. Bet ant nelaimės negana darbo, ir per tai priversti szalinčis. . . . Tu li mus miestelio lenkeliai, dar vis nenustoja žiurėją ant lietuvių kaip ant savo vergų. Bet matydami, kad lietuviai nenori buti jų vergais, nekartą net prunkszczia pasisziausę. . . . Už tai ne taip galima butų kaltyti lenkus, kaip lenkbernius, kurie jūs paikina, lyg kudikius. . . . Lenkbernių keletas yra, bet jų kovojimas priesz lietuvius neturi nė tokios vertės kaip senio Makriciko kovojimas priesz lietuviszką, nės tankiai ant jų paczių nelaimės iszeina. Apie ką szium žygiu nei neraszysiu. . . . Lietuviai mus miestelio, kaip zinau, priesz du, tris metus labai žemai buvo nupūlę, nors ir mažas skaitlius tebuvo. Atsitikdavo tokių rūsztų kad veik kas sąvaitė lankydamo Cortą. Ir tikt tie didžiunais budavo vadinami, kurie daugiau galėdavo svaiginanczių gėrymų iszgert. Bet neužilgo pradėjo tvertis draugystės, kliubas, „Sus.“ kūpa, ant galo pagaliaus atsirado ir T. M. D. Pradėjus mums vienytis, pradėjo ir atsilankyti yvairus lietuviszki raszteliai, ir isz dalies pradėjo apszvietimas plaitis. Po draug ir kita mada virto: didžiunai virszminėti užpakalyje liko, žemesniejie užėmė pirmą vietą, žodžiu sakant, stiprybė ir tobulinimas musiszkių pasirodė. Sziume – 96 m. tikt du lietuviai aplankė Cortą. Atmenant kitus metus, szia dien reikia jau nusidziaugt ant szios dienos pasi-

kėlimo žiurint. Bet dar daug, daug, reikia pakol galėtume tikrai su savo tobulumu pasigirti.

Girtybė daugiaus mums kenkia. Girtybė mūsų tautą eda. Bro liai malonus! meskime nors isz dalies tą — mūsų tautos edėją girtybę, o artinkimės prie szaltinių tikrai lietuviszkų ir tėvyniszku isz kurių sėmdami szviesą pastosime tvirtais ant kuno ir dvasios. Įgausime naujus protus, pradėsime mislyti apie tokius daiktus apie ką lyg sziol nė nesapnavome. Atsidarys mūsų akys, o toli, toli daugiau matysime. Ką szirdingai linkiu sav ir visiems mūsų tautiečiams. *Molder'ys.*

— *Philadelphia, Pa.* Mūsų liet. kun. pereitą vasarą užsakė bažnyčioje kad mūsų tautiečiai neitų pas svetimtauczius, kaip tai: pas žydus arba vokiečius, laivakorcziu pirt, tikt, reikalui atsitikus, gali eit pas savo broli lenką. (!)(bėgk nū vilko užbėgsi ant meszkos) Sako, asz turiu vieną savo gerą draugą, lenką, poną V. D., ateikit pas manę į namus o asz jus reikalus užganėdžiu per jo agenturą. Liet. pradėjo pas kun. pirt ir siųst laivakortes į Lietuvą, su pasitikėjimu, jog viskas bus kono geriausia. Bet apsiriko! Ke liems iszsiuntus per kun. laivakortes į Europą daug padarė ergelio, bet apie tūs jau ne minėsiu, nės kun. tūs aptildė.

Tikt dabar iszsiuntė laivakortę ir tikieta per Prusų geležkelį A. Vaitiekaitis savo broliui Petru Vaitiekaicziui; isz kaimo Noreiszų, gmiuo Lesnistvos, pav. Naumiesczio, red. Suv. Pet. Vait. reikėjo stot į kariumėnę szimet, tai gi jo brolis pasirupino parsiszaukt jį pas savę į Ameriką. Apturėjęs neva minėtą laivakortę nū brolio vazevo į Ameriką. Davavėjęs Prusų geležkelį, norėjo vaziūt su tūm isz

Amerikos prisiųstu tikietu, bet pasirodė, kad tas tikietas tikt prasta pópiera. Tada raszo pas broli į Ameriką klausdamas kas per priezastis. Czion vėl brolis bėga pas kun. ir klause kas per priezastis?! korta ne gera! Kun. teisina si, kad pinigų užmokėjęs ir tikieta iszsiuntęs gerą, o kad, sako, ne priima jo vaziūt gelžkeliu Prusai, tai tegul sav eina į vaiską. Sztai koke teisybė! Dabar A. V. ne atgauna nė pinigų, nė laivakortės. O. P. Vaitiekaitis turi dabar slapstytis Prusūse ir gali patekt mas koliams į nagus isz malonės kunigo, ir broliszkumo pono lenko!

Ponas lenkas paprastu budu, turbut, sav jūkus daro isz „chłopów litwinów“. Geriaus padarytu mus kun., kad savo lietuviszkus biznierių remtu.

Sziūm laiszku prasergszcziu visus brolius lietuvius Phila., kad daugiau neitu pas tokius agentus ir savo pinigų ne mestu kaip į balą. *Vietinis.*

— *Hazleton, Pa.* Iki sziam laikui Hazletono lietuviai taip tykei gyveno, tarsi pas Dievą užpeczkėja, bet szium žygiu truputį pradeda sukrusti, ypacz parapijos reikalūse. Hazletoniečiai neatbutinai užsigėdė idant czion apsigyventu kun. Iki sziam laikui kun. gyvendavo Frelande, o į Hazletoną pribudavo tikt vieną kartą ant nedėlios. Nū apleidimo kun. M. pas mus Dievmaldystę atlaikė slovaku kun. Dabar gi, sakau, Hazletono lietuviai geidze, idant kun. apsigyventu pacziam Hazlone.

13 dieną szio menesio, ant parapijos susirinkimo tapė skaitytas laiszkas kun. Jūdisziaus, kuris labai meilei noris pributi pas savo senus parapijonus; nog savės meldze idant parapija rupintusi iszgauti pavelyjimą nog vyskupo, idant jis galėtų sugrįžti į savo seną dijeceziją. Kun. Jūdiszius

sako, jog jis noris dirbti tikt dėl lietuvių. Po apleidimo Brooklyno jam atsitaikiusios dvi geros lenkiszkos parapijos, bet jis užpraszymą nepriėmęs, laukdamas iki neatsitaikis vieta tarpe lietuvių. Apie kun. J. truputį pirmiaus buvo daug kalbų, tikt tikrai nežine ar jos buvo teisingos ar neteisingos? Bet Hazletoniečiai ant nieko nepaiso, jie sako, jog imę ir blogiausią kun., bet kiekvienas turės buti geras: taip likos nuspręsta ant parapijinio susirinkimo. Ant galo turiu dadurti, jog sziomis dienomis tapo isztaisyta vidurys mūsų bažnyczios, isztaisyimas kasztavo suvirsz per \$200.

Hazletonietis.

Musu szundaktariai.

Daugelį kartų tenka skaityti liet. laikraszcziuose, jog mūsų tėvynėje randasi daugelis prasimanusių daktarų. Jau nekalbant apie daktarkas bobas kurios greitai skubinasi su pagelba, prisitaisę, kokių ten vaistzolių, bet dar apart bobų atsiranda gana daug taip vadinamų szundaktarių, kurie valkiojasi kaimas nū kaimo, garsidami savę gerais, nekartą ir stebuklingais, daktarais, ir tokiu budu trauke isz žmonių sunkei uždirbtus pinigų, vaiszindami mūsų tamsūlius nekartą baiseis nūdais. Ne dyvai, kad szis atsitinka Lietuvoje, kur žmonės toli nū tikrų daktarų ir apie jų vertę nieko nenumano; bet kad szis dalykas atsikartoja Amerikoje, tai jau gėda ir kalbėti. Pora nedėlių atgal mą teko nuvykti į miestą N. ir užėti į tulus lietuviszkus namus, kur sunkei sirgo moteriszke ant gėlimo kaulų (Reumatizm). Mą užklausus: ar atsilanko pas ją daktaras (gydytojas) atsakė, jog atsilanko; bet apart tikro daktaro atsilankęs nekokis G., buves felszeris prie maskoliszkos kariumenės. Szis peikęs tikrojo dr. vaistus. Tav, gir-

di, priepūla su kaltunu ir vaistus dėl to davęs savo. Bet begeriant jo vaistus liga pradėjo stiprėti ir pūlė ant akių. Asz liepiau szio szundaktario nūdus mesti laukan, jei dar nori užsilikti prie sveikatos. Juk ir geriausi vaistai nieko nepagelbės kolei ligonis turės gerti nūdus. Namų gospadinė mano kalbos paklausė, ir szundaktariui ketino užkurti karsztą pirtį. J.

Paaiskinimas ant atsliepimo

p. Pelėdos 50 n. „Vienybės“

P. Pelėda „Vien.“ 50 n. savo atsliepime užmeta mą, buk asz savo patėmyjime 48 n. „Vienybės“ užtariu tulus mūsų kun. ir jų nedorus darbus. *Akstinas to viso szaszlavyno yra tas, kad atkartoti kun. pikti darbai*—raszo savo atsliepime p. Pelėda. Asz negaliu suprasti iszkur p. Pelėda tai galėjo isztraukt, kadan-gi asz savo patėmyjime visai apie kn. neužsiminiau, ir už atkartojimą jų szlektų darbų p. Pelėdą nekaltinau; asz tikt parodžiau savo nūmonę ir, pagal mano supratimą, szlektais puses p. P. perzvalgos. Man rodos kad zinios paimtos isz kitų laikraszczių butų rimtos, atne szanczios skaitytojam dvasiszka naudą. Kad zinios, patilpusios 46 „Vien.“ nekam tikę ir p. Pelėda su manim pilnai sutinka, tikt iszskalbedamas, jog jis dėlto ėmes szlektus supuvusius polius, kad geresnų negalėjas atrasti. Juk „Lietuvoje“ buvo visi sveiki polei, tai kur-gi „Lietuva“ jūs atrado? Szeme dalyke mano nūmonės yra didei prieszingos nūmonėm p. P. Asz sakau jog nerandant gerų polių neužsimoka imti supuvusių, o p. Pelėda kalba, jog reikia imti kad ir blogiausius ir tai dar su atyda žiurint. Gerai; bet kokia isz to bus mums nauda? Juk p. Pelėda gali pats suprasti, kad supuvę polei mūsų

tiltą neatlaikys. Jeigu jau mes tikt sutrunėjusiom szaszlavom norime pasikakėti, tai nėra reikalo krėsti po visus laikraszczius ar laužiti savo galvos, bet tikt pakrėskime dvi nedelines taradaikines zines, papilkime į „Vienybę“ ir turėsime viską... P. Pelėda sako, kad supuvusius polius negalima ilgiaus laikyti, namą reike užlaikyti ko czyszcziau, todėl nė szaszlavų, nebus; asz szeme su p. Pelėda pilnai sutinku, todėl nei pirmam savo patėmyjime nebuvau tam prieszingas. P. Pelėda iszmėtinėja mą, buk asz perkreipiau sakinį, link tikėjimo visai kitoj mislyje; asz iszreiszkiau savo nūmonę, pagal isztartus p. Pelėdos žodžius; o kad mano nūmonė ne sutinko, su nūmone p. Pelėdos, tai rodos, asz tam dar ne esmiu kaltas. Ant galo p. Pelėda daduria, jog isz 10 N. „Varpo“ ir 17 „Ukinjko“ apie Am. kun. vėl glėbį szaszlavų skaitytojam drėbs ir vėl gal, girdi, tapsiu kaltas. Asz nog savas tiek pasakysiu: — melszcziau Pelėdos idant nepakaltytumėt „Varpo“ korespondento už pranesztą žinią, jog Shenandorio du zenoti biznieriė eina į dvasiszka Seminariją, o kun. A. Milukas yra beproczių namūse. Užbaigdamas szį savo paaiskinimą turiu už reikalą isztarti, jog p. Pelėda didei apsiriko, sakydamas, buk asz ant szlektų darbų esmiu užsi merkes. J. *Iudis.*

Perzvalga.

„Atsiszaukimas į lietuvius Lauryno Ivinsko europeiskai amerikiskos lietuviszkos draugystės“. Lauryno Ivinsko draugystė turėjo už mierį perstatyti lietuvių tautą visasvietinėje parodoje 1900 m. Paryžiuje, ir iszleido virsz minėtą atsiszaukimą kviesdama visus lietuvius į sadarbinįkystą suteikiant jai paveikslus yvaires-

nių vietų ir trobėsių su apraszymais geograpiszkais, etnograpiszkais, etimologiszkais ir t. t. Laike L. I. draugystės prasidėjimo buvo matomas darbavimasis jos įkunytojų ir rupestingumas apie reikalingiausius mums daiktus, už ką garbės verti yra jos įkunytojai; bet kaip mūsų visi užmanymai neturi pritarėjų, taip rodos ir L. I. draugystę tas pats sutiko, nės sządien nieko apie ją negirdėti ir regis, kad jau liks nū parodos 1900 busenczios Paryžiuje. Kad butų buvę galima gerai užmokėti už suteikiamas žinias, tai gal butų ir pasisekė kas nuveikti. L. I. draugystė iszleido du atsiszaukimu nurodydama kaip ir kokią rinkti medegą.

„Varpas“ num. 10 yra patalpinęs Dr. Basanavicziaus padavimą „isz liuberiszkos kalbos“ kurią vartoja Lietuvos ubagai, idant žmonės jūs nesuprastu. Padūta yra net 283 žodžiai. Dr. Basanaviczius sako, kad „lipkių“ (ubagų) kalba prigul neabejotinai kategorijontų, kurias „slaptos“ kalbomis („secret langauges“) priimta vadinti; tokias „slapta-kalbas“ užtinkama vartojant ir pas kitas Europos ir Azijos tautas. Sządien mes aiszkiai galime iszsitarti, kad toki žodžiai paeina isz to prosenyviszko laikko, kada lietuvių sentėviai dar pietinę Europą buvo apgyvenę. Ant priezasties, kodėl tie žodžiai — kaip ir kiti pasenusieji — ubagų kalboje užsiliko, jau M. Praetorius, XVI szimt. rasztinikas, nurodė, butent, kad senoviszkos lietuvių tradicijos nūg vaideliotų tarp ubagų ir piemenų liko, krikszczionystę pas mus įvedus. Suprantama, kad tokiu budu senovės Lietuvos vaideliotų mokslo ir kalbos liekanos, o liekanos isz žilos senovės, ubagų tarpe sulyg szios dienos rāndasi.

„Varpe“ yra isztrauka isz „Vilenski viestnik“ kokio ru-

sofilo A. T-ski apie įkurimą bendrystės paszalpai kaimo mokintojams Kauno gub. „Padėjimas kaimo mokintojų — sako jis — darbūjancziusi dėl apszvietimo Lietuvos, tikrai sunkus. Kaimo mokykla stovi kur nors kaime ar miestelyje, ir ezia apart lietuviszkos, žydiszkos ir lenkiszkos kalbos, rusiszko žodžio mokintojas negirdi; daugumas net saugoja si isztarti rusiszka žodį; dažnai patiksi zyda, kurs moka lietuviszka ir lenkiszka, vienok užklaustas rusiszka, atsako jog „po ruski neponimaju“. Yra ir lietuviai, kurie iszszada kalbėti rusiszka. Tarp tokių ypatų mokintojams reikia nugyventi mėnesius ir metus. Susirgus mokintojui ar sąnariui jo szejmynos, jis ne sulauks jokios paszalpos nū aplinkinių“. Tokias tai krodilių aszaras laisto aprusintojai Lietuvos. Lietuviai prieszingi rusiszka kalbai! Bet kiek yra iszgamų kabinetūse, kiek ezinovnikų, policijantų, kurie kumszczia užkiszta gerkelę kalbancziām lietuviszka! Kalbėk, baisiausiu rusiszku žargonu, tiktai ne lietuviszka, tai busi pagirtas per budelius. Panevėzio paviete sudzia Konstant, užpūliką ant merginų, kurio mokėjimą rusiszka marmaliūti — buvo suriszes su pripažinimu nekaltybės perzengtojaus. Kokią polytiką veda visa guzikūta administracija neber ką sakyti; ją puikiai žino kiekvienas skaitytojas. Ar galima rasti karsztą taip kantrų, nieku neprasi kaltusį, kaip Lietuva! Senovėje Lietuva buvo rusų globėja ir jų tikėjimo visai nepersekiojo, gynė nū tautorių, sutratino galybę barbarų kryziokų, kurie grėsė ir Gudijai. Mes tiek gero padarę dėl rusų, pabai goje 19 amžiaus, turime nū jų plusti kraujūse, mūsų moters sukaptos ranka Klingenbergo. Skūstisi, jog tarp lietuvių auga neapykanta link ru-

su, gali tikt žmogystos, nuskaudinusios savo sąžinę degtinėje ir paleistuvystėje! Tegul tikt apszvieta aplankys Lietuvos kampus, tai geležinė lietuviszka krutinė suvaržyta krikszczioniszku fanatizmu, issities ir gal but dar kartą, bet tikt su rusų pirmūleis, prie klyksmų marseljėzos, sutrems savo prispaudėjus.

Vilniuje 13 Spalinį vyriausioje cerkvėje buvo liturgija ant atminties sukaktuvių 100 metų nū užgimimo koriko Muravjovo. Tula maskalka Batuszkova, su daleidimu augszoziausios valdzios paskyrė premiją nū 1000 rubl. prie mokslų akademijos, už paraszimą administratyviszko veiklumo Muravjovo. Maskoliai visai jau gėdos neturi.

Girdėti, kad isz Peterburgo atėjo užklausymas prokurorų esanczių Lietuvoje: ar reikalinga lietuviams spauda lotyniszkomis raidėms ar ne? Sako, daugumas prokurorų atsakę, kad butinai reikalinga.

P. Ne Prusas apgindamas Dr. Sauerveiną priesz nekuri B., kuris nuplėszė garbę Dr. S. perspaudė isz „Vienybės“ tą rasztą 10 num. „Varpo“ ir tūmi dar labiaus praplatino tą melagystę. Juk „Vienybė“ yra labai menkai skaitoma Prusų Lietuvoje o ir Did. Lietuvoje; pertai nedaugelis tą patirti galėjo. Atsiliepti p. B. ir „Vienybei“ p. Ne Prusas galėjo ir kitokioje formoje, netik paantrindams tą žinią. Per „Varpą“ labiaus įžeidė p. Ne Prusas Dr. S. nekaip B. „Vienybėje“ ir kur „Varpo“ redakcijos gėda ir protas apgy-nime garbės?

„Ukinjkas“ num. 15 raszo apie kriauczių Joną Jaszinską isz Slibinų netoli Naumiesczio, Suvalkų gub., pas kurį žemskiai kratydami rado lietuviszkų knygų ir laikraszczių. J. Jaszinską apskundė kaimynas Milleris žemskiams už tai, kad Jaszinsko tėvai uztiko beva-

giant laszinius Millerio dukterį ir padavė sudan. Žemskiams kratant pasisekė Jaszinskui pabėgti isz namų; bet judosziai kaimynai praneszė tai žemskiams, ir szieėjo jį gaudyti, nuneszė skrynūtę su knygoms ir laikraszcziais paszaltyszių, szaltyszius butų galėjęs tą viską paszalinti ir Jaszinskas butų likęs liūsu. Jaszinskas bėgdamas į Prusus tapo sugautas nū parubezinių kareivių ir padūtas žandarams. Dabar Jaszinskas yra Kalvarijos kalinyje. Kūmi pasibaigs tardymas nežinia. Nubaudimas įvyks vėliaus, kada visos popieros pereis per daugelį rankų ne iszskiriant nė ministerio vidurinių dalykų nei paties caro.

Iszdavėjystės Jaszinsko kal-ti yra: Milleris ir susiedas kuris pasakė žemskiams kur jis yra, ir draugia szaltyszius už nesunaikinimą arba apkeitimą anų rasztų ant ne kaltų. Laikas, jau laikas pradėti bausti musų judoszius ir jūs ženklyti kad koznas tokius latrus pažintu isz tolo.

„Lietuva“ num. 47 raszo, kad Žuvedijoj tapo isz visų gimnazijų iszvarytos kalbos, lotyniszka ir graikiszka. Dar 1894 tam tikra komisija padavė apszvietimo ministeriui savo reikalavimą. Ministeris tą komisijos užmanymą padavė parlamentui ant nusprendimo; parlamentas pristoj, kad iszvaryti tas senovės kalbas isz gimnazijų. Isz to labai džiaugsis mokintiniai lankanti gimnazijas.

„Tėvynės Sargas“ num. 3, raszo „kaip reikia raszyti lietuviszkus vardus“ (paliepi-mas Žemaiczių konsistorijos). Konsistorija priversta valdzios paliepė džiakonams, kad dabotu ir nekeistu senojo paprocio raszydami vardus į metri-kus; toks seno paprocio atmetimas pasirodė Plungės pa-rap. užraszūse 1893 m. kur pa-raszyta yra vardai: Jūzapas

vietoje Josif, Antanas vietoje Anton ir t. t. Konsistorija graudena, kad su tokiais iszkreiptais vardais knygų jai nepristatytu. Valdžia reikalauja kad metrikai butų raszyti grynais maskoliszkais vardais, ir ilgiaus užsilaikanczios metrikų knygos, kad rodytu, jog czia tikra gudija pirmiaus yra buvusi. Per nerupestingumą dvasiszkijs, musų vardai pirmiaus buvo užraszomi lenkisz-kai o sziađien gudiszka. Sulenkavimo laike musiszkijs Gervė pavirto į Žuravskį o Vabalas į Žukauską - ovskį. Sumaskolinimni užėjus musų Jonas isz sulenkėjusio Jan, pavirto į Ivan; o krikszczionysteį atėjus mus Jonas vadinosi Joannes. Jonas buvo, yra ir bus; o kiek turi jis tampo-pytis ant tų visaip iszkraipytų kurpalių! Konsistorija nesiantė į džiakonystes paliepi-mo raszyti vardus neperkreib-tai užėjus lenkavimui ir maskolinimui; tiktai pasirodzius lietuviszkiems vardams ji persergsti kad nedarytų perkreib-pimų, nės tas yra apsunkinan-tis susiraszinėjimas, pragaiszi-nimas laiko ir įžymų iszleidi-mai. Matoma, kad Konsistorijai nepatinka lietuviszki vardai, jei geresni yra jau maskoliszki.

—Kaip Rietaviszka pasinau-dojo isz kunigo Gugio į Kretingos kliosztorių iszvezimo? Rietavos mokykla „narodnaja“ yra atstu nū miestelio per ver-stą. Mokyklos delto yra atstu statomos, idant nematytu tėvai kas darosi su jų vaikais. Mokintojai, stacziatikiai, vien tik rupinasi iszmokinti vaikus „Bože carią charani“ ir jūs pri-pratina prie viso kas yra maskoliszka, ir iszniekinti kas yra lietuviszka ir katalikiszka. Tėvai nieko nesirupina apie vaikus, jie net džiaugiasi kad vaikai moka maskoliszka ve-beliūti ir laiko jūs jau už daug mokanczius. Kun. Gugis tai matydamas, vaikszzciojo mo-

kykjon ir mokino vaikus tikėjimo dalykų, lietuviszka, ko mokintojas nesuprato. Kunigas G. tankiai vaidydavosi su „uczitelium“ mokykloje, ir taip perėjo keturi metai; kad vaikų vos 14 teatėjo. Tai matydams „uczitelis“ apskundė kun. Gugį kad jis jo darbą isznaikino; už tai net ministeris nusprendė kun. G. du metu kalėjimo Kretingoje. Po iszvezimo kunigo į Kretingą, gyventojai privezė vaikų daug daugiau kaip buvo pirm keturių metų ir kun. G. darbas liko be vaisių. Dabar kun. Breiva turi pradėti vėl isz naujo.

Klausymas. Kodėl rietaviszka neįgijo įtekmės kun. G. ir jam prasiszalinus dar daugiau vaikų suvezė mokintis? Isz to matoma jog tamsūliai ir jau supranta naudą mokslo ir rupinasi apie savo vaikus kad jie nebutu tokie akli kaip jie patys. Naudingumo to mokslo jie nenumano, kad per tai vaikai tampa atplėsziami nū katalikystės ir tampa iszga-meis. Tėvai trokszta kad jų vaikai mokėtu skaityti ir raszyti. Kaltinti tėvus už tai negalima, kad jie siunczia vaikus mokintis; tiktai reikia kaltinti tais aplinkybes kurios tėvam akis neatvėrė, tada, kada dar maskolinimas netoks smarkus buvo, ir neparodė kelio kuriūmi reikia eiti. Ką praėjūnai kunigai Lietuvoje pasėjo, tą sziađien esantiems prisieina dagoti; o kas bus toliaus? Senovėje kunigams užteko, kad žmogus mokėjo poterius ir žinojo kad Dievas danguje yra trijose asabose. Nesirupino szviesą paplėsti per knygas ir žmones placziaus pamokinti, o tas pats yra dar ir sziađien. Dvasiszkių knygų yvairios įtalpos bus į 70 tiktai, o svietiszkių arti 200, ir tai szitos visos knygos yra iszleistos nū 1883 metų arba pradzios musų sziađieninio krutėjimo. Jei rokūsiu mus tautą ant

4,000,000, tai viena dvasiška knyga bus tik dėl 60,000 žmonių, o svietiszkų knygų iszpuls po vieną ant 20,000 žmonių. Gėda, ir dar sykį gėda! Jei-gu mūsų kunigams rūpėtų dvasiškas žmonių apszvietimas — tokių jau yra nemenkai, bet jie nū paczių egoistų kunigų yra taip persekiojami kaip ir nū maskolių — priesz virstanczias vilnis sumaskolinimo ir iszlaikymo katalikystės, turėtu knygas iszleisti skaitliūse po 50,000 egz. ir dovanai kiekvieną bakuzėlę apdovanoti su knygoms, kad žmonės žinotu kaip elgtis. Pini-gų ant iszleidimo knygų kunigai turi gana; jei numirsztakoks prabasczius, tai tik isz-girstam: valdzia tiek atėmė, kitas tiek pasivogė ir tt.

— Palangos progimnazijoj inspektorius Polzinskis, gudas, norėjo įvesti budą kalbėjimo maskolizskai. Tėve mūsų ir malda už carą, kuri buvo lie-tuviszkoje kalboje atliekama; mokintinei atsisakė nū tokio kalbėjimo ir sakė kad kalbės po senovei lituviszskai. An-tanas Vaicziukauskis, kuriam buvo paskirta maldas garsu skaityti savo draugams, už at-sisakymą tapo praszalintas isz progimnazijos.

„Rytas“ num. 39 raszo jog Newton Upper Falls, Mass. lietuviai smarkiai pradėjo vesti lenkes — mazurkas. Tokia susidėjusi pora neilgai gyve-na sutikime ir yra prapultis lituvių tautiszkai, nės moteriszkė mazurka visą namą ir szejmyną paverczia į mozurus. Kita yra tokia kietsprandė, jog gana yra prisiklausius ir gerai supranta lituviszskai, už-klausus arba į ją kalbant atsa-ko kad nesupranta, o kad ko klausi ir tikrai žinai kad su-pranta, tai bestija dar klausia „co mówileś“ „czego chcesz“. Mūsų tik vyrai ateina į Ame-riką daugiausiai o merginos liekasi Lietuvoje, dėlto reikia rupintis kad lituvaiczių dau-

giaus ateitu o nereiks musiszkiam mazurkų vesti o mūsų merginoms davatkauti Lietu-voje. „Rytas“ raszo, jog Newton Upper Falls ant to-kios maiszytos poros vestuvių yra ir szaunei apsikulę litu-viai su mozurais; mat mozurai pavydėdami mazurkų litu-viams pakėlė karę kuri buvusi abelna ir kuriam teko tai ir kliuvo. Už musztynes litu-viai sude užsimokėją į 101 d.; už tūs pinigūs butų galėją jau keles merginas parsigabenti isz Lietuvos. Gerai butu kad mozurai kievienan lituviui, kuris veda mazurką, vis gerai kailį iszpiltu.

„Garsas“ num. 47 pradėjo talpinti apysaką Henriko Sien-kiewicziaus „Dūnos jieszko-tojai“ — versta V. Stagaro, kurio rasztai pirmiaus buvo „Vienybėje“ talpinami. Ver-timas tos apysakos buvo jau „Auszroje“ 1886 metų talpin-tas Pranio Milcziausko, bet „Auszrai“ nustojus iszeiti, li-kosi neužbaigtas. Pranio Mil. vertimas yra gyvesnis.

„Garsas“ patalpino paaisz-kinimą kun. Burbos Pauksz-cziui kur dingo pinigai visų tėvynės mylėtojų? Kun. B. atvykęs Amerikon darbavosi dėl žmonių gerovės kaip al-truistas ir viską neszė ant au-kuro tėvynės; sziądien tą visą darbą sakosi atlikęs bernauda-mas Pauksz-cziui o dėl tėvynės ir tautiecių jau nieko neliko. Jei ne kun. B. tai Paukszty-s gal ir sziądien butų spaudinęs Rinaldą arba senį Pilypą vie-toje „Lietuvos Istorijos“. Gai-la, gaila kun. B. ir jo nūpelny. Jau tik Dieve dūk Dvasią Szventą.

Prie „Garso“ tapo pridėtas apgarsinimas Jūzo Matuczio isz Brooklyno, kuriame garsi-nasi, kad knygą monų, iszvers-tą isz cigoniszko pas jį galima bus gauti. Tikrai, toji akyva knyga vėl atgabens nemenkai kostumierių Matuczui, kaip atgabėnusi buvo ir M. Mockui

Detroitė.

„Darbinjkas“ num. 14 ra-gina kad lietuviai steigtu knj-gynus, ypacz kur didesneme skaitliuje yra apsigyvenę, per-tai apsiszvietimas geriaus pa-siplatintu. Knygos turėtu bu-ti dovanai dūdamos skaityti. Gyvūjant „Lietuvių Mokslo Draugystei“ pradėjo draugys-tės ir kūpos rengti knjgynus, bet mirus draugystei isznyko ir knjgynai. „Draugystė vys-kupo M. Valanczausko“ Ply-mouth, Pa., turi visas sziolai-ko knygas, bet isz jų gal nau-dotis tiktai draugai, privatisz-ki žmonės negauna, arba ma-zu neima skaityti. Gerai bu-tu kad virszinjkai „Valan-czausko“ draugystės apreiksz-tu nors kokį savo gyvastį, nės nieko negirdėti apie jų gyve-nimą bei darbavimą. „S. Daukanto“ draugystė, Chica-goje, ir turi knjgyną, kur per pereitą metą tapo perskaityta knjgų 814 egzempliorių. Ge-rai butų kad nors vieną pub-liszką knjgyną įsitaisytumėm, isz kurio knygas butų galima kitiems per pacztą parsikvie-ti su užstatymu kaucijos.

„Saulė“ 58 num. raszo apie Pottsvillę kur lituvių pilna kaip Alvite, Lietuvoje per at-laidus. Pottsvillės kortas vi-są savo užlaikymą turi veik nū lituvių ir tai daugiausia isz Szenadorio ir Mahanojaus, o vis už musztynes. Matyti kad mūsų vyrūse senovės nar-sybės lituvių kraujas teka, ir kaip senovėje be perstojimo kovojo su prieszais, tai dabar neesant prieszų, vieni su kitais tarp savęs kaujasi. Isz mu-siszkų pasidaręs kokį pulką kareivių, galėtum eiti kubie-cziams padėti ispanus vyti lau-kan: narsybės kovon jie turi gana.

„Saulė“ 59 num. patalpino gromatą prisikėlusio isz nūmi-rusių kn. Jūdisziaus. Kn. Ma-szotas pirmasis kėlėsi isz nu-mirusių o dabar vėl kun. Jū-diszius, daktaras zoologijos.

Tas kurs numarino Jūdiszių nulauzęs jam koją, tai vertas yra pylos net.

„Nauja Liet. Ceitunga“ num. 70 apraszo kaip zvejai nū kur-sziskų marių žuvis dalinasi, kurias susidėję gauda. Sako kad liub amerikoniszkū būdu dalytis. Sugautaisės žuvis isz-skirsto į tiek kruvelių kiek zvejų yra ir viens užpakaliu atsistojęs prie žuvų pasako ro-dancziam kruvelę kuriam ta turi tekti. Prie iszskirstymo žuvų visi zvejai prisideda ir lieka kone ant plauko nusver-tos lygiai isz matymo ir vaidų niekad nepasidaro dėl dides-nės ar mažesnės kruvelės. — Kursziskose marėse, kur Ne-mūnas įteka, szi rudenį suga-vo įmanytinai daug sturių; viens zvejys isz Skirvytės su-gavo sturį nū 80 svarų sunku-mo o vėliaus net nū 130 svarų. Už svarą sturio moka po 30 fenigių pardūdant.

Lietuvių peticijonas ir de-putacijonas siūstas Berlynan su 27000 paraszų reikalauti lituviszko mokslo nors tikėji-mo dalykūse iszėjo ant niekų. Dabar parėjo paliepinas ku-nigams ir mokintojams litu-vius suskaityti ar dar daug jų yra neiszvirtusių į vokieczius. Szitie skaitydami lituvius la-bai mažai jų atranda, nės vi-sus kurie vokiszkai yra įzegno-ti skaito už vokieczius, nors tie vokiszkai nemoka arba labai menkai. Vienam kaime mo-kintojas norėjo vieną lituvisz-ką szejmyną užraszyti per vo-kieczius, bet vienas lituovys jam priesztaravo kad jie yra visi lietuviai; mokintojas atsa-kė: vaikai J. yra vokiszkai į zegnoti ir jie yra vokiecziai, nės asz jūs taip iszmokinau, kad butu vokiecziais, o dukte-ris taip jau iszmokinsiu.

„Lietuviszka Ceitunga“ num. 44 patalpino rasztą p. Mantvi-lo kuris ragina Szilokarcziamos bei Klaipėdos pavietams nau-ją draugystę įsteigti kurios mieris turėtu buti toks: Vy-

riausiu mieriu turi būti išlaidkymas lietuviszkos kalbos; rupintis apie įvedimą liet. kalbos į mokyklas, kad nevokiecziūtu su prievarta lietuvių. Paklausti ministerio kodėl neatkeliavo į Lietuvą, nors ir prizadėjo. Jeigu nieko nū valdzios negaus dėl liet. mokslo, draugystė pati turi pasirupinti apie tai per įtaisymą nedėdieninių mokyklų arba kitų įtaisymų naudingų dėl kalbos ir mokslo. Draugystė turi gerai uždaboti kad nors tie įstatymai būtų išpildyti, kurie yra dar šiek tiek lietuvaikams ant gero. Kad draugystė išleistu savo kasztu geras lietuviszkas mokslo knigeles vaikams ir pigiai pardūtu, o neturtėliams dovanotų. Draugystė turėtu įsitaisyti gerą laikrasztį kuris rasztu pagal draugystės norą. Draugystė turėtu paszelpti jaunus lietuvius mokslą einanczius. Draugystė turėtu pamokinti savo sąnarius ekonomiszka; apie žemdirbystę ir jos įrankius; apie bažnycias ir mokyklas; apie komunaliszkus ir kitokius mūsų kraszto reikalus; draugystė turėtu išleisti pamokinanczių knigų. Kad įsitaisytu savo paskolės kasas; kad įsteigtu sav kupczystės namą kur viskas butu pigiaus gaunama. Matyti isz visų tų punktų kad galima lengvai praktiszka isztesėti, jeigu tikt drąsos bei pritarianczių ganėtinai atsirastu; o tokia draugystė yra labai reikalinga. Kitos tautos, esanczios su mumis lygiame padėjime, jau se nei turi tokias draugystes; tikt mes neturėdami tam tinkanczių mokintų vyrų, pasilikome užpakalyje. Dėlto jus nemo kintieji, imkite tą dalyką į rankas, o mokslas, iszmanymas rasis isz savęs, nės drąsiam ir Dievas padeda.

— Tilžeje atvežimas žasų isz Lietuvos szj metą yra szaunei kilęs; turgaus dienose, Serejoj' bei Subatoj' atsiranda nū

6 iki 9,000; per tai ir prekės nekiek yra atpūlę. Už liesas mažas žasis mokėjo po 1 markę 50 fen. iki 1,80; už didesnes mokėjo 1,90 iki 2,30. Buvo garsas pasklidęs kad valdzia žasų įvežimą užginsenti, buk Lietuvoj' žasų maras buvo atsiradęs, bet dabar jau vėl girdėti kad užgynimas neįvyks. Nemunu medžių kupczystė yra veik ant galo; panemunėse esanti troptai veik visi pardūti. Daugiausia troptų yra į Klaipėdą nugabenama kur iszpjauja balkius bei lentas ir paskui garlaiviais veža Anglijon ir Holandijon.

„Lietuvos Paslas“ 32 num. ragina lietuvius idant jie Paslaką iszsirasztų ir būtų paklusnus vokiszkiems konzervatyvams ir neklausytu N. L. C. kuri nori jų iszvalnyti nū jų.

Tilžeje (grandjury) nusudijo vieną žemaitį ant 14 dienų kalėjimo už szaudymą parubežyje. Gudrus žemaitis szaudydams Prusų pusėje arti rubežiaus, suszaukdavo parubežės sargus į tą vietą, ir paskui kitu daiktu eidavo su favorais per rubežių, kur nei vieno sargo netropydavo.

P. Pelėda.

Reikalai

„Tėvynės Mylėtojų“ draug.

Visi draugai ir kūpos teiksis pinigų, t. y. metinę mokesztį už sziaus metus kaipo ir paskolę draugystei prizadėtą prisiūsti p. J. Kazakevyczia Bx 391 Hazleton, Pa.

p. Kazys Peža isz Worcester, Mass. prisiuntė paskolei \$10 „ P. Mikolainis isz Thorp, Wis. — — — — — 10, „ F. Mikolainis „ „ „ 1,00 „ Ignotas Vaitkevyczius „ „ „ 1,00

Visi draugai ir kūpos teiksis savo vardus ir adresus prisiūsti central. sekretoriui p. P. Mikolainiui, Bx 52 Thorp, Wis.

Draugystės vyriausybė.

— Minersville, Pa. 16 d. Grūdžio 1896 m.

Tėvynės Mylėtojų draugystei. Budamas iszriktu ant centraliszko kasieriaus „Tėvynės Mylėtojų“ draug. turiu už reikalą praneszti sąnariams mus draugystės, idant niekas ant mano rankų nesiuštu paaukajamus pinigus, nės asz atsiskau nū to urėdo isz tos priezasties, kad rengiūsi pardūti savo nepajudinamą turta ir keliauti į Lietuvą. Nū draugystės sąnarystės, vienok, neatsiskau.

Velydamas mūsų naujai draugystei laimingo tautiszko pasidaravimo pasilieku su žemiausia tarnysta.

Vincas Meszkinis.

Kunigaiksztis
Viktoras Emanuel

ir
Kunigaiksztytė
Elena.

Jūdkaļnīai (Mountenegro) kunigaiksztytė ant pusiausalio vadinamo Balkanais su sotaipile Cetynija; gyventojų skaito isz viso tiktai 250 tukstanczių ir užima plotą žemės į 100 keturkampinių mylių.

XVI szimtmetyja Jūdkaļnīų kunigaiksztytė rėdė kunigaikszciai esanti po valdzia Turkijos. 1516 mete Jurgis Cernojevczia perdavė valdzia, tos kunig. į rankas vyskupo Hermano. Hermanui buvo dūtas svietiszkas valdytojas, kuris rėdė tą kunigaiksztiją. Kada 1667 mete valdytojūm buvo aprinktas Danielius Petravyczia Niciuszas, žmogus stiprios energijos, Jūdkaļnīų kunigaiksztytė tapo paliūsūta nū valdzios svetimų viespatysezių, ypatingai nū Turkijos ir jisai perdėjo savo dinastiją (pamiliją valdanczią). Iki 1852 m. rėdė Jūdkaļnīus valdytojai (patvaldziai vyskupai), o nū to laiko ir vėl kunigaikszciai.

Jūdkaļnīnai iszpažista grai-

ko-katalikiszka tikyba, draugai Rosijos ir drucziai jai atsidavę. Tauta tai didei karinaga, nės užpūlimo nū Turkų reikia tikėtis kožnoje valandoje.

Jūdkaļnīnai turėjo szimet dvi iszkilmes: pirma, dviszimtmelines sukaktuves iszivalnyjimo isz po valdzios Turkų ir antra, suziedotuvės kunigaiksztytės Elenos su įpėdiniu valakiszko sosto Viktorium.

Kunigaiksztytė Elena gimė 8 d. Sausio 1873 m. mieste Cetynijo, yra ji treczia duktere kunigaikszczio Jūdkaļnīų ir penkta isz eilės vaikų jo; — ugio vidutinio, atsižymi nepaprasta grožybė: jūdos akys, tankus jūdi plaukai didei tin-

ka prie jos balto veido. Kunigaiksztis Viktoras pažino ją pereitą metą Venecijoje, meilumas ir grožybė įsidėjo gilei į jo szirdį. Kada pasklido pirmos kalbos apie mislį Viktoro apsivesti su ja, daugelis

ne norėjo tikėti, idant įpėdinis sosto vienos isz pirmaeilinių viespatysezių paimtu sav už paczią kunigaiksztytę tokios mažos kunigaiksztijos. Viktoras paklausė vienok jausmų szirdies savo. Buvo tai diena 29 Balandžio 1895 m. Ant atidarymo parodos dailos iszrengtos Venecijoje kur tūm kart lankėsi kunigaiksztienė Milena Jūdkaļnīų su dukterimi Ona ir Elena, pribuvo karalius Humbertas su savo paczia. Karalienė, kuriai kunigaiksztienė ir kunigaiksztytės buvo perstatytos, didžiausią savo mylistą iszreiszkė kunig. Elenai, tūmet patėmyta buvo, kad ir patsai karalius Humbertas iszskyrė ją isz visų. Pora karaliszka užpraszinėjo kunigaiksztytę ne tiktai ant didesnių kokių iszkilmių, bet ir ant pamiliszku vakarų. Ant teatro pasirodė kunigaiksztytė draugystėje karaliaus Humberto, jo paczios ir jų sunaus Viktoro. Publikas

gerėjosi grožybe kunigaiksztytės Elenos, o kunig. Viktorius Emanuel per visą laiką perstatymo ne paleido jos iš savo akių. Vienok, vis dar netikėjo, kad tarp jiedviejų gal but sutartuvės. Tikėtasi, kad kunig. Viktorius pajieskos sav pacią tarp kunigaiksztytėčių didzių europiszku vieszpatysečių ir padėjimą Valakijos pasirūpins tokiū budu pakelti, kad pasigentaus su galingesnių vieszpatysečių valdonais, kaipo sztai ir su Vokietije, kur daugelis yra kunigaiksztytėčių ir pati toji vieszpatystė uzima nepaskutinę vietą trisutartiniam ryszi tarp vieszpatysečių: Rosijos, Valakijos ir Vokietijos, idant abelnam reikale stoti visiem iš vien.

Stojosi, vienok suvis ant-raip. Paszalinta buvo net skirtumas tikyboje. Iš pavelyjimo Rosijos, apekunkos Jūdkalnių kunigaiksztytės, perėjo kunigaiksztytė Elena į katalikystę.

Apart nepaprastos grožybės, kaip sakoma, kunigaiksztytė Elena zinoma yra savo gerumu, meilumu ir mylinczia teisybę. Pasakojama yra, kad gyventojai Jūdkalnių, kada patinka jū kokia nelaimė arba taip kokiam reikale nori apturėti mylistą paties kunigaikszczio, visad kreipesi pirmiau prie kunigaiksztytės Elenos ir per ją niekad ne budavo atmetami jų meldimai.

Per apsivedimą tą Valakai sueis į geresnį pakajū su Rosija, o su Prancuzija, per tarpinikystę Rosijos, taip gi labiau susiartys.

Turtas ir laime.

Isz gudiszko.
(Tasa.)

Tėvas Martynas labai linksmi praleido tą rytą. Pārėjęs po miszių, rado pas savę Samueliū ir jūdu sznekėjosi su virsz pora adynų. Iszmintis,

apsiėjimai ir paziuros jauno zydo labai patiko kunigui. Kada iszeinant Samuelius užsiminė apie savo norą paauskauti ant vieno mielaszirdingo darbo, užslepent savo vardą ir paliko pas jį portfelį su 30 tukstanczių florinų, tai ganytojas didei nudzingo ir pasiēmė jokiū budu ne paleisti nū savę tokio žmogaus, kurio atsivertimas gal buti didelei naudingu kaip dėl bažnyczios, taip ir dėl pagelbos pavargėliams.

— Sėdėkite, sėdėkite, vaikeli mano! — pratarė įeidamas, tėvas de Rote — jū labai iš balot ir kaip matyt, silpna... Matyt, kad jū spaudže kokia nelaimė. Neslėpkite nū manes priezastį to. Kas gal geriau jū suramyt, kaip vadovas duszios jūų? Sakykite viską ir asz tikiūsi, kad bus galima, su pagelba Vieszpaties, viską praszalinti.

Isz pat jaunystės pripratus iszpažinti viską savo vadovui, atidaryt visas paslaptis savo nekaltos, ne subjaurintos szirdies, Valerije iszpasakojo viską, — nžtylėjo tiktai apie savo vakarykszečių kelionę.

Tėvas de-Rote pridėjo ranką prie palenktos galvos jaunios mergaitės.

— Dukrele mano, atmeskite visas savo sunkias mislis, — pratarė jisai meilei; — kokia gi auka gal but meilesnė Dievui už auką dukters kuri savo laime, savo gyvata, gelbsti tėvą? Apart to asz turiu jūms pasakyti, kad gausingas užpelnas laukia jūų pas Dievą, jeigu jū isztrauksite duszę žmogaus isz prapulties. Asz pažystu tą žmogų; jisai tur puikę szirdį, mielaszirdingas be pagyro, ir asz mislyju, kad jam truksta prie to viso, vieno tiktai pažinimo teisybės musų szvento tikėjimo, kad buti tikru ir naudingu sanariu musų draugystės. Nesibijokite ir pakelkite drąsiai savo akis, dukrele mano; jūms reikia atlikti dar-

bą didei pagirtiną, už kurį jū atrasite sav užmokestį akise daugelio tikrų jūų draugų.

Valerije nuleido galvą ir aszaros pasipylė isz josios akių.

— Tegul stojęs pagal valę Dievo, — pratarė tylei; — palaimkite manę, tėve mano, ir melskite Dievo, kad Jisai suteiktų man stiprybę gerai atlikti tą auką...

— Galybė Dievo silpnus padaro stipriais, — pratarė kunigas, pasikeldamas ir dėdamas ranką ant galvos mergaitės. — Dabar, vaikeli mano, asz pasimatysiu su jūų tėvu, kad persznekėti apie tokį svarbų reikalą.

Pasilikus viena Valerije sėdosi ant kanapkos ir akis užmerkė. Koks tai jausmas slogino ją. Sąžinė josios tylėjo; josios nūdėmklausis, zodziams kurio akiai tikėjo, pasakė jai, kad ji atliks darbą labai patinkantį Dievui ir palaimino ant to. Szirdis jautėsi ramiau atminus ant to. Bet kokis gyvenimas laukia? Kaip galės žiurėt ant savo jaunikio, josios vyro, apie kurį ne mislyjo kitai, kaip tiktai su baisiausiu pasibjaurėjimu? Nanje ko va sunki ir nesuprantama dėl jos, pakilo josios szirdyje: rodėsi, kad auka jos pereina prigimtas sylas jos, o vienok už nieką ne norėjo paleisti ją kitam kam; regyklė josios vakarykszečio pasimatymo pakilo josios atmintyje ir szirdyje josios kilo neuzkentimas ir bjaurėjimas prie atsikinimo nusizeminimo, kokį jautė prie atsakymo, tas nepergalimas jausmas traukė ją prie to jaunikio czio su žibancziom akimis, nepasidūdantis karsztis kurio pakėlė tvaksėjimą szirdies.

Atėjus į tą tarpą Antuaneta pertraukė tą jos jausmų kovą. Mergaitė pūšė viena prie kitos.

— Viskas pabaigta, — pratarė Valerije pro aszaras; — geras tėvas de-Rote parodė man mano reikalą. Apsivedi-

mas su Samuelium jau, gali sakyti, sutartas. Jeigu taip, tai ir asz dabar prisipažisiu tav, apie ką iki sziol užtylėjau, nenorėdama užrustyt tavę. Dabar asz prisipažistu tav, kad su laime Rudolfo drucziai suriszta ir mano laimė; jisai prisipažino man, kad jisai įsimylėjo j manę ir asz, zinoma, ne atsiskaiu, ir dabar jau pabaigtos mudviejų sutartuvės.

Lengvas raudonumas uždegė veidus Valerijos.

— Ak, tai netikėta laimė, kuri plauke isz mano aukos! ramybė tėvo, laimė tavo ir Rudolfo, ar gi tiktai dėl to jau ne turiu atlikti savo auką.

— Mieloji Valerije, — pratarė gilei užgauta Antuaneta — dėlko tu ne gali pažiurėt kiek tolyn ir pamatyt savo laimę ateitėje?

— Ak, Antuaneta, ar gi asz galiu buti laiminga su tokiu žmogumi, kuris yra manimi neuzkenczemas, kuris stovi mano akise kaipo baidykla?...

Jijė, rodos szjurduliais pagauta, sudrebėjo ir akis rankomis užėmė.

Antuanetai ne labai patiko tas ir ji galva tiktai palingavo.

— Tu per virsz jau peiki, graziuke! Asz macziau vakar m-r Mejerį ir persitikrinau, kad isz syk labai klaidingai apie jį buvau pamislyjus; jisai tikrai yra dailus vaikas ir net jo veide nėra nieko paausaus ant kitų isz jo rasos; jisai dalei apsieina ir puikiai kalba; priėmęs krikszczionybę jisai ne bus jau zydu, bet bus lygus mums visiems.

Mergaitės valgė pietus tiktai vienidvi, nenubaigdamos kalbų apie arcziausį savo reikalą, pagaliaus sutiko savo nūmonėse ir Valerijos nusimanimas perėjo.

Linksmos kalbos draugių buvo pertrauktos atbalsiu žingsnių ir skambėjimu pen-tinų.

(Toliaus bus)

LIETUVOS ISTORIJA

nū seniausiu gadyniu iki Lublino unijai.

PARASYTA SIMANO DAUKANTO BUVUSIOJO VILNIAUS
UNIVERSITETO PHILOSOFIJOS MAGISTRO.

(Tąsa).

1568. Atlikęs Augustas nū Padaugavio reikalų, ėmė vėl rūpintis Maskolių kare į kurią buvo jau pernai stipriai pasi- tiekęs. Radoszkavycziai buvo paženklinta ant susirinkimo vi- sos kariaunos nū kur ketino su visa galybe ant Maskolių pul- ti. Čzia susirinko lyg laiku apie 100,000 karėjų. Tą paju- tės Ivanas ėmė Bykavskį, Lietuvos siuntinį didesniai gūdo ti, paleido jį tūjaus į Lietuvą ir lugojo Augustą ant bendrin- gų sandarų, sakydamas, jog patys valdonai pakajaus reikalus veikiaus atliks, apie kuriūs jūdviejų praėjusiai tiek metų su- truko. Lietuvos d. kuningaiksztis drąsiai jam atsakė užmė- tinėdamas, jog jis sulaužė įstatymus tautų, kuriūs patys var- varai už nedasilytimus turi, jo siuntinį kalindamas, kurį jis nors dabar išliūsavu, vienok jam ir jo sandraugams pavogtų daigtų negražino. Bet atėjus laikui kariauti, Augustas su savo dideje kariauna veltu pratimsojo du mėnesiu apsukui krasztą plikdamas karėjų mitalu. Ant galo pasiuntė Lietu- vos žemlionis ir Lenkų talkėjus namon. Svietas jūkdamasis, vadino tą žygį, gaidžių žygiu, bet ir iš to paties žygio Au- gustas pagrižo į Gradną nuveiktu, daug godos ir lobių nustojęs.

Paskui vienok Boreikis traukė su Lietuvos samdiniais ir valininkais į Ūlą, kurią apstoję ėmė narsiai vėtravoti, bet ir taip neįsilaužė. Daug čzia kantrių Lietuvių pakrito, pats Kurnickis pulkorius savo neguvumu galvą padėjo. Boreikis niekaip negalėdamas pilies nuveikti, kuri nū įgulės Palates- kės upe Daugava vis paszalpą gavė. Ir kad apgulimas tęsė- si, vadinamas prie kitų ukės reikalų, atidavęs valdžią kariau- nos Sanguszkai paėjo. Tas liepė jocziai tolei tolesnei krasztą Maskolių siaubti ir terioti, o pats tūm tarpu pasilikęs su ma- zuma it tarsi nulosgęs pilį saugojo. Tūm tarpu Kmita iš Severijos siaubdamas savo terionėmis pasiekė patį Smolenską, kurio įgulė išėjusi norėjo jį ramdyti, bet pati kruvinoje mu- szoje pergalėta taip pasilpo, jog jis paskui lyg pat Viazmos galėjo siaubti grobį griedamas bei ugne ir kardū viską nai- kindamas. Tą patį darė Zenavyczia su sunum apie Leplių, tukstancziais neprietelius krėsdami, norinczius jį ramdyti. Sanguszkai ties Ūla betimsant vėl atėjo iš Palateskės paszal- pa Ūlos įgulei, kuri pasilinksminusi su atėjusiais savo vien- taucziais, sugulė. Sanguszka pajuto ką įgulė tenai veikia, ir todėl buvo jau valtis patiekęs į kures jis sutupdė savo visu- skudrūsius lengvosios joties su rikiautojas Birulec, Minkum ir Oskarku arba Oskierku liepdamas jiems didei tyla į papilį palysti, o jis pats su pulkoriais Ronezkiu ir Tarnausku vedė pėsčiūsius su virvių kopėcziomis kovos rindo Turaulės keliu prie Palateskės angos. Įgulė atsibudusi sukėlė visur trenks- mą: Maskoliai nusiminę skriejo kulvircziais viens per kitą negalėdami iš savo puszku beiszszauti: kaipogi Lietuviai buvo didei arti, todėl Maskoliai mukdami pradėjo rumalotis glėbiais ir kumscziomis, nebuvo laiko ginklą pagriebti, musza buvo didei narsi: kaipogi Maskoliai nugandinti ir rupesningi regėdami sav giltinę grumėsi it nesavi. Tą pamatęs rikiau- tojas Lietuvių joties Soloubs pūlė su savo joczia į upę ir lai-

mingai perplaukė, o jį pagal įsakymą Sanguszkos sekė kiti pulkoriai Vaina, Tiszkevczius ir Lukomskis. Dabar radęsi Lietuviai stipresniais metėsi it pasiutę ant Maskolių, kurie vienok velijosi lyg paskūjo iszmuszami buti nekaip iš vietos judėti. Vienok ilgainiu Lietuviai jų rindas sutratino ir pilį išveržė. Gyvų sugavo 800 muszkietinių tarp kurių 300 vy- resniųjų buvo ir du karvedziu kilties Vilaminov.

Kiti Maskolių karvedziai Szeremetev, Buturlin ir Sabur noris 6000 Tautorių turėdami nedrįso su Sanguszka į muszą isztikti, vienok idant jį nū Ūlos atitrauktu apgulė Vitesbės pilį 27 dieną Szilo mėnesio. Gyventojai paliko pilį, Masko- liai ją uždegė ir varu grudosi, kuriūs vienok atvejų atvejais urėdas Pacius atrėmė. Bet Maskoliai iszgirdę Sanguszką Ūlą užėmusį ir Vitesbėn traukiantį trecią naktį nū apgulimo prasikraustė drebėdami. Lengvoji Lietuvių jotis dar vijo, bet maž ką beuzgriebė, tulus burius pėschiųjų, kurie lengvai dupszijojo tiktai anksztumose apskardė.

Taippat Maskoliai negeriaus laimėjo tą metą Padauga- vyje. Palubinskis nukariavo pilį Isborską ir patį kamendotą Naszczekin Ivano lepintinį sugavo. Ant tos žinios Ivanas maž ne iš kailio išėjo, gieždamas apmaudą žudė ir novijo Lietuvius kalinyje esanczius už vis didūmėnė. Reik gėdytis veikalus to pasiutėlio palikunams skelbiant; kuriūs Gvagnini savo „Sarmatijoje“ gana aiszkiai nupaiszė. Ilgainiu atsimi- nęs Ivanas (raszė) pas Augustą norėdamas Naszczekiną vėl įgyti ir stigavodamas, jog jis paliauboms esant buvęs sugau- tas: kaipogi jis vadino paliaubomis jei jo kariauna nesimuszė. Tūni nekakinosi ir lugojo antrą kartą per Petrą Kazimirskį, kurį dėlto vien jis išliūsavu. Augustas kursai atvangos lin- kėjo dėl surėdymo Lietuvos reikalų norėdamas sueimą į Gradną užsakyti priėmė jo siuntinį ir išleido vėl savąjį į Maskvą priimti paliaubas. Per tą-gi siuntinį Maskoliai visus daigtus neseniai Bykavskiui pavogtus sugražino ir urėdą Pa- lateskės Davainą už kuną Suiskio pažadėjo, o Lietuviai Naszczekiną su kitais kuriūs buvo Isborsko pilyje sugavę pa- siėmė iszkeisti į tūs kuriūs Ivanas užimdamas Palateskės pilį buvo nutvėręs.

Augustas gavęs atvangą nū Maskolių karės, ėmė rūpintis Lietuvos reikalais. Su žinia lūmų užsakė rinkliavas ant ka- rės izdų. Padaugavio susinėrimą patvirtino ir paženkli- no vietą kaip jų tėvunams, taip ir kitiems vyresniems Lietu- vių lūmose. Ant galo daug netaikų sutaikinęs ragino Lietu- vos lūmas su visudidžiausia plenipotencija iszleisti siuntinius pas Lenkus, idant vienybę arba uniją tarp Lenkų ir Lietuvių pabaigtu užmirszdami vieni kitiems kas lyg szioliai buvo nutikęs.

Ateinantį metą Liublyne buvo didei gausus sueimas. Visa Europa ilgėjosi, kaip sako Kojelus, tos vienybės, kuri turėjo dabar įvykti. Daugybės buvo siuntinių svetimų tau- tų, beje: popieziaus, cieszoriaus, Žuvėdų, Maskolių, Turkų ir Tautorių tūm kartu Liublyne. Tas didis reikalas buvo tiems Lietuvos vyrams įkliautas, kuriūs skaitant gali numanyti, kaip didi senovėje Lietuvos ukės tvarka buvusi yvairi nū pas- kesnės rėdos.

Tarp dvasiszkujų tėvunų: Valerijonas Pratasevczia Vil- niaus vyskupas ir Mikalojus Pacius Kijavo vyskupas.

Tarp ukiszkujų tėvunų nū pirmojo sūlo: Mikalojus Raudvylius kuningaiksztis Olykos, Vilniaus urėdas, Lietuvos

marczelga ir žyminas, Steponas Kariebutas kuningaikštis Zbarazo, Vitesbės urėdas.

Nū antro sūlo: Mikalojus Kiszka Lietuvos ragunas ir Draiczino urėdas.

Tarp kuningaikszezių ir jomylistų: Mikalojus Raudvylius, Jeronimas Boreikis Vilniaus pilies vyras, Ivanas kuningaikštis Czartoriskis, Jaroslavas Sanguszka kuningaikštis Nesvyžiaus.

Tarp marczelgų: Petras Zaorskis ir Mykolas Lazinskis.

Tarp didūmėnės: Melkeris Szemeta, Melkeris Snarskis ir Vladislovas kuningaikštis Zbarazo.

Tarp karužų: Povilas Astravickis iš Aszmenės ir Mikalojus Jonavyčia iš Uпитos.

Tarp žemlionių iš kiekvieno dalyko tie buvo: Mikalojus Valadka iš Žemaiczių, Julijonas Malinskis iš Volinijos, Teodorius Saltanas iš Kijavo, Bazilius Kopiec iš Smolensko, Endriejus kuningaikštis Lukomskis iš Palateskės, Petras Orozevyczia iš Naujapilės, Ivanas Sakara iš Vitesbės, Simonas Kamienskis iš Mscislavos, Kristupas Oleckis iš Briansko ir Adomas Kocinskis rasztininkas Droiczino iš Žalgirių.

Tarp pilionių siuntinių: Vilniaus burmistras Lukosius Opakauskis ir Zeno Zarzeckis.

Iszkilmę ir szvankumą to sueimo padidino dar Romanas Sanguszka, kursai iš Maskolijos karės pargrįžęs jų didūmėnės kalinius su atimtomjom puszkomis Lietuvos d. kuningaikszeziui Augustui vaidino.

Vienok nuveikimas tos vienybės kirbino galvą ne vien pacziam Augustui bet ir kitiems to sueimo dumcziams už vis Lenkams, kurie susinėrus Lietuviams su Padaugaviu, jau skaugėjo, jau nugastavo jų galybės: kaipogi Lietuviai vieni iki szioliai be Lenkų talkos iszgalėjo gintis nū Maskolių, Taurių, Valakų, Turkų ir Vokieczių arba kryzeivių, dabar įgavę Padaugavį dar stipresniais radosi, todrin jie kebeliojo ir urdino Augustą idant nū antros pusės numazintu Lietuviams dalykus. Daugelis tarė dvi tautas yvairios kilties būtina sunerti yra negalimu daigtu, kurios dvi su dide tamprybe ir stangumu savinosi trimis dideis dalykais arba srytimis beje: Kijavu, Volinija ir Padalija arba Žalgiriais. Lenkai reikalavo nū Lietuvų jų grązinimą, kuriūs Lietuviai valdydami nū amzių nenorėjo niekaip atidūti. Augustas daugiaus rupinosi Lenkų labu ir didesniai Lenkams gero linkėjo ir taip buvo įbingęs ant Lietuvų, jog gorino jiems atmonyti jei jo neklausytu ir ilgiaus stembtu. Todrin daug Lietuvų kilties vyrų ir didzių mylėtojų savo tėvainės, regėdami jog jų stembimasis nieko negelbės, vienok idant savo akivaizda nū tarmės to ką taip gyniojo patvirtintu, toje szirdgėloje ir gailestyje Augustui su Dievu nesakę iš Liublyno prasikraustė. Vienok ir likusieji niekaip nebutu pasiraszė ant atidavimo tų krasztų Lenkams. Viena, jei nebutu Kristupas Raudvylius, nū savo jūdo veido jūdūju vadinamas, žyminas ir etmonas Lietuvos mirės, kursai ne vien grązinti tų dalykų Lenkams, bet minavoti apie tai nenorėjo. Antra, jei nebutu Augustas pažadėjęs Lietuviams Mozuriją su Lietuva sunerti. Vienok diena ne metu įvyko Augusto linkėjimas, kursai tūjaus apskelbė rasztą, kuriame atidavė Lenkams tris minavotas Lietuvos srytis: Kijavą, Voliniją ir Padaliją, kuriame pasiraszė kuningaikštis Astrago urėdas Kijavo ir kuningaikštis Czar-

toriskis urėdas Volinijos. Ten pat Padaugavionys arba Lietuviai atnaujino prisieką Augustui kaipo Lenkų rikui.

Kad tas nutiko, ant kitų sanlygų veikiaus sutarė, tarp kurių oresnėšės tokios buvo: jog paskiaus abi tautos susirinkę į sueimą iš vieno sav valdimiera skirs ir tūm pacziu laiku tas pats valdimieras, ne kits kas, Lietuvos d. kuningaikszeziubus, bet orumas to titulo nevalijo tiek kiek kitą kartą: kaipogi Maskoliai buvo jau užėmę Severiją, Naugardą, Pleskavą, Smolenską ir Palateskę Lietuviams. Dabar Lenkai atėmė Kijavą, Voliniją ir Žalgirius. Tokia tai buvo vienybė ir prisiekos Lenkų, kuriomis buvo pasiėmė vieni antrų rubezius ginti, iš vieno neprietelius kariauti, visus krasztus ir ukės, viena antros tautos saugoti, kad tūm tarpu Lenkai apsimovę liczyna vienybės visokiais pragumais savo ukę platino, o Lietuvos mažino. Taip iro ukė garsios Lietuvų tautos, nū neatmenamų laikų tame kraszte gyvenanczios.

Tos vienybės nebutu Lenkai iszgvė, jei Kristupas Raudvylius, didysis etmonas ir žyminas, nebutu mirės, nū bėro veido jūdūju vadinamas; kaipogi jam tebegyvūjant Lenkai ir pats Sigismontas Augustas, d. Lietuvos kuningaikštis ir Lenkų karalius, negalėjo nieko nuveikti. Jis buvo, kaip virsziaus regėjome, sunėręs Padaugavį su Lietuva ir Žemaicziais, ketėdamas padaryti Lietuvų tautą tokia, kokia ji buvo pirmiau, bet jam mirus niekas nebestembė priesz Lenkus, kurie, ką norėjo, tą paskui Lietuvoje darė. Ir taip, kaip jau sakiau, kas buvo Lenkų, beje jų kalba, apsiėjimai ir daba, buvo gerbema ir sekama, atkaliai, kas Lietuvų, tas peikiama ir niekinama, taip jog daug Lietuvų gerindamėsi Lenkams savo senasias garbingas pavardes į Lenkų pavardes perkeitė, ir taip iš Boreikių, Surminių, Raudvylių, Vytautų ir tt. Kodkevycziai, Tiszkevycziai, Radzivilai, Volavycziai ir t. t. su visu Lietuviams nesuprantamos ir nepermanomos kilo. Ir taip nū tos vienybės, iszmirus kilčiai Lietuvos didziųjų kuningaikszezių prasideda įros Lietuvos tautos, apie kurias ateinanczioje dalyje tos kningos regėsime.

Vienok noris Lietuviai sutarė su Lenkais abeji vieno valdimiero klausyti, vienok Lietuviai užtvirtino dar toje vienybėje sav ypatingus karės ir ukės įstatymus, ypatingą kariavimą, kuria Lietuvos etmonas pakeltas nū Lenkų karaliaus rikavo, kursai Lenkų etmono nemaž neklausė; turėjo dar Lietuviai ypatingą savo ukės žymę, ypatingą lobį; trumpai sakant noris Lietuviai ir Žemaicziai klausė Lenkų karaliaus, vienok savo ypatingais įstatymais senu budu dar rėdėsi. Tūm pacziu laiku didei buvo iszsiplėtęs Lietuvoje, užvis Žemaicziūse, Kalvino mokslas, taip jog visame kraszte trys bažnyczios bebuvo katalikų. Kalvinai turėjo tris drukarnes Kėdainiūse, Rėtave ir Žeimiūse bei Vilniuje. Merkunas, Kalvino mokintinis, iszdavė metūse 1598 Vilniuje visiems metams kozonius. Metams sukakus 1599 kanauninkas Žemaiczių Daugsza iszguldė žemaitiszkaiz kozonius jezavito Vuiko ir ta savo kninga atvertė Žemaiczius vėl ant bažnyczios katalikų, jau aiszkiu mokslu, jau gražumu kalbos nū narsybės ir kantrybės neprietelių, bet ir nū nedorybės ir pasalumo svieto. Lygsziolėi nors daug apsiėjimų Gudų ir Lenkų buvo jau įvisusių į Lietuvą, vienok negalėjo dar nei vienas Lenkas Lietuvoje žemes turėti, kaip ir Lietuvis Lenkūse, bet nū dabar Lenkai Lietuvoje žemes ir valszius pirkė ir valdė, ką didesniai dar Augustas pats sziokių tokių Lenkų ubagų atvedė į

Lietuvą ir Žemaičius, kuriūs tenai žemėmis ir tėviszkėmis apdovanojo ir su Lietuvos bei Žemaičių žemlionimis sulyginu. Nū to laiko kas buvo lietuviszku vadinama, kalba, bu das, daba, apdaras, apsiėjimai, buvo peikiama, niekinama ir iszjūkiama, o Lenkų ir kitų praszaliečių gūdojama, brangi nama ir giriama.

Nutekus Lenkams Padalijai, Kijavui ir Volinijai, tēko vienkartu ir tūjtimpinės karės Tautorių, kurias Lenkai radę per daug sunkiomis tūjau lugojo nū Lietuvių talkos ir paszalpos, bet Lietuvių dumos vyresnysis atsakė jiems: „Lietuviai niekad os paszalpos nū Lenkų nelugojo; jei jie nori nū Tautorių karių nusikratyti, tesugražina Lietuviams atgal Padaliją, Voliniją ir Kijavą“. Augustas neteisingai dar tame raszte pripažino tas žemes isz senovės Lenkams priderancias, bet Lietuviai, tą neteisybę buvo jau pirmiau aiszkiai, kaip virsziaus regėjome, darodę, nustygavojo Augustą isz apmaudo tycziomis tą idėjusį. Tame pacziamė sueime norėjo Lietuviai savo įstatymus arba statutus pertaisyti, bet, jog daug laiko reikėjo, liepė namieje apie tą rupintis. Lietuvos duma buvo tam dabūtus vyrus paskyrusi: Valerijoną Pratasių, Vilniaus vyskupą, Szemetą, Žemaičių pilies vyrą, Mikalojų Dorogostaiskį, Lietuvos raguną, Lukoszių Svirskį, Žemaičių marzelgą, Benediktą Juragą, rumų marzelgą, Povilą Sakolinskį, Kir diejų tiesdarį Brestiaus, Endriejų Muszkų, Vilniaus rasztininką, ir Augustiną Rotundą Milę, didį žinovą Dievo ir ukės įstatymų.

Įkuręs Augustas pakajų į savo namus, norėjo savo ukei ir nū svetimų pusių atvangą įsteigti. Todėjės rįžosi siuntinius į Maskvą leisti. Ir kaip dabar Kijavas ir Volinija Lenkams buvo tekę, kurie nū to laiko su Maskoliais rubeziauti pradėjo. Todrin nū to laiko abi tauti, beje Lietuviai ir Lenkai, savo siuntinius į Maskvą leido. Pirmieji siuntiniai Lenkų tie buvo: Jonas isz Krotoszino, vajeвода Inovladslavos, ir Rapalas, jomylista Leszno, o Lietuvių: Mikalojus Talvoszius, Minsko pilies vyras, ir Endriejus Karitonavyezia Oboniskis, Lietuvos rasztininkas. Pirm jų iszsiuntė Augustas Endriejų Kaleckį, jau dėl apreiszkimo keliaujanczių siuntinių, jau dėl iszsiujautojimo nū didžiojo maskolių kuningaikszezio, ką jis dumoja apie iszliūsavimą kalinių: ar jis iszkeisti, ar piningais užmokėti norės? Ivanas nieko aiszkiai tame reikale nepasakydamas, viską paliko siuntiniams padaryti, kurie ateinantį metą turėjo į Maskvą atkeliauti.

1570. Žiemos viduryje buvo Lietuvoje baisus badas. Nabagai žmonės, nevien striktus, bet iszkastus nabaszninkus valgė, su žiema vienok ir badas pragaiszo.

Tą patį metą vyskupas Vilniaus Valerijonas Pratasius Sziszkauskis patarimu Ozijaus kardinolo vilnionies dėl grėsim o svieta nū atskalunų tikybos Jezavitus į Vilnių įkurė, kurie ilgai didei kivojosi su atskalunais ir maž ką tenuveikė, nors nū Augusto szelpiami buvo. Už visus veikalus to vyskupo tas yra visu garsiausias, jog prie bažnyzios szv. Jono Vilniuje iszkalo du mokytoju lotyniszkos ir grekoniszkos kalbos įstatė, kuri iszkala buvo paskui pamatu akademijos arba universiteto, kurį įkurė 1579 m.

Siuntiniai maž ką Maskvoje tepeszė, kaipogi pradėję su bajorais apie pakajų sandarauti, siuntiniai tūm už vis rypinosi. idant ne vien Augustą, bet ir Žuvėdų rikį Joną, kursai neseniai buvo su sesere Augusto Kotrina apsipacziavęs, su Ivanu,

Maskolių didziū kuningaikszeziu, sutaikintų. Maskoliai ant to atsakė: jų caras su Žuvėdais nekariaujęs, tiktai su Augustu dėl Padaugavio, vienok jis sakėsi nesibaidęs pakajaus, jei siuntiniai pigias sanlygas žadės arba priims. Tokia kalba pradziuginti siuntiniai vilėsi daug daigtų nuveikti, todėl patys siulyjo pakajaus sanlygas, bet Maskoliai sukėlė senūsius kerztus, kurie iszgirde žodį „grąžinti“ szalyn eidami reikalavo visos Gudijos. Siuntiniai tūmi nesikakindami ėjo pas patį didįjį kuningaiksztį ir iszguldė jam pigias sanlygas vardan savo valdimiero, lugodami, idant lieptu saviems nebekautytis ir tūmi kakintis. Ivanas jiems atsakė, jis turįs da geriau perveizėti Augusto dėl jų įsakymą, ar galį jie ant siulamų nū jo bajorų pakajaus sanlygų derėti; jei to siuntiniai neturi, tad tebenekala jo ausų ir tenetužina ilgiau jo szirdies savo nereikalingomis siuntinėmis. Siuntiniai sakėsi jam savo plenipotencijos negalį perzengti: ant galo pradėjo sandarauti apie paliaubas. Ivanas pats siulyjo penkerges, siuntiniai vienmeczių telugojo, ant galo sutarė ant treigių. Kaliniais abeji maž ką tesirupino, negut tą, jog Maskoliai Tamoszių Mockų ir Lietuvių žemlionis siulyjo už stebuklingą Motinos Szvencziausios abrozą. Tas abroz as buvo Maskvoje dėl savo senovės ir dėl savo stebuklų didei garbinamas, kurį d. Maskolių kuningaiksztitė Elena tekėdama už d. Lietuvos kuningaikszezio Aleksandro į Lietuvą buvo nugabenusi vienkartu su kraicziu; jai mirus teko tas abroz as Gudų szventos Traicės Vilniuje bažnyzčiai, kursai iki sziai dienai asztrioje Vilniaus angoje didei yra garbinamu nū svieta, bet jog nieko nebuvo minėta plenipotencijoje apie tą abrozą, todrin turėjo siuntiniai palikti Augustui rįžtis su tūm daigtu. Vienok siuntiniai daug tenai nū Maskolių varvarybos prityrė; kaipogi buvo ilgai trukinami ir maž ne kumszeziavojami, kurie vos begalėjo ateinanczius metus į Lietuvą pargrįžti.

1571. Paskui jų atkeliavo ir Maskolių siuntiniai į Vilnių minėtų paliaubų patvirtinti, tarp kurių kuningaiksztis Kambarov kelyje nustipo. Taippat tarp Lietuvos kilties vyrų nustipo tą metą kuningaiksztis Sanguszka 12 dienoje Gegužės mėnesio, garsus ir laimingas Lietuvos karvedis, kursai vos buvo liovėsis nū karės Maskolių dėl paliaubų sutartųjų.

Tūm pacziū laiku Krimo Tautoriai visą Maskoliją nuterioję paczią buveinę Maskvą su pilimis sudegino, kurios vos tiktai beiszsiturėjo vidurinė pilis Kitai-gorod vadinoma.

Parkeliavus Maskolių siuntiniams Augustas užsakė sueimą, į Varšavą. Czia ketėjo ir Mozuriją su Lietuva sunerti, ką pirma Lenkų didūmėnė Liubline buvo prižadėjusi, bet ta viltis į nieką pavirto, kaipogi ne vien Mozurai patys to nenorėjo, bet ir paczios Lenkų lūmos lyg neprasidėjus sueimui su bruzdėsiu Varšavą palikinę namo iszsitraukė. Tas buvo dar niekad os nenutikęs. Lietuvos raszytojai stigavoja, dabar Augustą pasijutusį nukroptu, todrin didei gailėjosi, jog tas kas vieną kartą buvo nutikęs, nebegalimu buvo atitaisyti, sudraudė tūs, kurie jam tą buvo patarę ir rymojo pragumo visą tą, kas buvo Liublyne nutikęs, sugaiszinti. Jo apmaudas tame daigte taip buvo didis, jog tūjau pakriuszo ir butinai nulosgo.

(Toliau bus).

Naujos kningos.

Išėjo iš po spaudos naujos knigos: Istorija Suvienujų Valstijų Amerikos; nu atradimo, ir da prieš atradimą jos, iki sziadieniniam laikui; drauge Konstitucija Suvienujų Valst. ir deklaracija neprigulmystės. Kniga szi tur 364 puslapius. Kasztūja tiktai vienas doleris.

Ir antra kniga. Apie žemę ir kitus svietus, jų buvį ir pabaigą. Kniga turi 255 puslapius. Kasztūja 75 c.

Kas malonės įgauti kurę nors iš szių knigų, teiks is kreiptis ant sziio adreso: Mr. J. Pauksztis Box 1018 Plymouth, Pa.

Padekavone.

Siuncziu szirdingą aczių pp. Kelpsch, Noreiko and Co., už visus daiktus man prisiųstus ir dovaną. Visi daiktai taip teisingai yra geri, kaip katalioge parasyta. Už tai taip ilgai nedaviau virsz minėtiem ponam padekavonės, nės emiau laiką ant isztyrimo apturėtų daiktų. Sziadien, kada tikrai persitikrinau tame tai galiu ir jumis g. tautiečiai isztarti: Malonus tautiečiai! kurie reikalaujate pirkti tokių daiktų, koki randasi katalioge Kelpsch Noreiko and Co. (kurie kataliogo nematėte parsitraukite ir perskaitykite) tai meldziu tame persitikrinti ir pirkti reikalingus sav daiktus. O kada persitikrinsite g. tautiečiai, tai ne tikt ką nesigraudinsite, bet džiaugsitės.

Su gūdone Ignotas Grieszius Bx 113 Union City, Conn.

Klaidu ataisa.

N. 50 „Vienybės“ ant 596 puslapio vietoje „Saulės“ ir „Kardo“ turi buti „Saulės“ ir „Ryto“.

Balius Balius!!

Drangystė szv. Jūzapo isz Brooklyn'o E. D. kele balių 31 d. Grūdžio 1896 m. ant salės Gergino po num. 93 Grand str.

Deltogi užpraszone kaip vietinius taip lygei irisz aplinkinių jaunus ir senus ant minėto pasilinksminimo. Nepamirszkite, jog minėtas balius isztaisomas paskutinėje dienoje szių metų, kad linksmiau sulauktume naujų metų. Prasideš vakare ir trauksis kū vėliau.

Tikietas vyram 50 c, o moterim ir merginom dykai. Meilingai užpraszo *Komitetas*.

Vyrai Balius!

Draug. Szv. Kazimieno isz Plymouth, Pa. renge puikų balių ant 31 d. Grūdžio, t. y. naujų metų naktį, ant salės People's Theatre. Prasideš ant 7 ad. vakare ir trauksis kū vėliausiai. Vyrai, merginos kai po ir apsideg nepatingėkite atsilankyti ant minėto balius. Vietinius ir isz aplinkinių miestelių užpraszone kūmeiliausia.

Rengdami taip puikų balių užkviėtome geriausia isz Wilkes-Barre's muzykę, kad norintieji pasiszokti nerugotu ant mūsų, jog negalima buvo szokti, — prastai grajiu. *Komitetas*.

Lenkiszkos knygos

maldų, pargabentos isz užmarės. Gaunamos pas Jūz. Pauksztį.

Westchnienie duszy pobożnej, zblór nabożenstw i pleśni z przydanem Drogi krzyżowej, Gorzkiego zali i psalmów	\$1.50.
Złoty Oltarz czyli zblór nabożenstw dla chrześcian i katolików	\$1.30.
Oltarzyk czyli zblór nabożenstwa dla młodzieży katolickiej	70 c.
Wyborek nabożenstwa dla młodzieży katolickiej	50 c.
Maty złoty oltarzyk dla pobożnych dzieci katolickich	45 c.

Kningos

pargabentos isz užmarės: Maldų kningos,

Anko Altorius, arba Szaltinis dangiszku skarbu	2.00 iki 3.00.
Garbe Dievui ant auksztybės	„ „ „ \$1.50.
Balsas Batandėlis	1.25c., 1.50c. ir 2.00c.
Kniga giesmių arba Kanticzkos	75c.
150 Psalmu Dowido karaliaus ant paveiklo kanticzkų	75c.
<i>Istoriszkos dvasiszkos italpos kningos,</i>	
Gyvenimas Viespaties Jezaus Kristaus,	75c.
Istorijaseno ir naujo isztatymo su abrozėl.	15c.
Istorija seno isztatymo	25c.
Gyvenimas Marijos	20c.
Menuo szwencziaus Marijos Panos	30c.
Sopulė Motynos Dievo	30c.
Evangelijos šepukėlis aparais	1.00c.
Gyvenimaj Szwentuju, ant visų metų kožnos dienos, pirma, antra, treczia ketvirta ir penkta dalis už kožną dalį po	85c.
Gyvenimaszv. Benedikto Labro	10c.
Stebuklai Dievo Szvencz. Sakramente	40c.
<i>Istoriszkos kningos svietiszkos italpos.</i>	
Istorija Lietuvos	30c.
Trumpa senovės Lietuvos Istorija	10c.
Aplinkraztis kun. Petravyčiaus į Vilniaus	

dziakonystės kuningus 1870 m.	5c.
Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba n-dėkingi, graži knigutė kurioje aprasyta visi mūsų prietikiiai su lenkais nu pat krikasto Lietuvos	5c.
Žiponas bei žiponė	40c.
Žirgas ir vaikas	30c.
Vytautas didis Lietuvos kunigakstis	30c.
Apie senovės Lietuvos piliis	10c.
Kanklės Lietuvos dainos keturiems balsams (su natomia)	30c.
Amerika pirtyja (komedija)	10c.
Apie kalbų pradžia	5c.
Budai gydymo nekurių ligų	25c.
Ką daryti, kad sveikti butume ir ilgai gyventume	5c.
Kas yra, o kas bus! svigtis ant szių dienų ir atelg	5c.
krumplių Jonas, apysakėlė	5c.
keletas zodžių apie nešmoniszkus maskolių darbus kražiuse ir apie sudyjimą kražiezlių Vilniuje	5c.
keletas rasztų apie kražių atstikimą	10c.
Tamoszius besotis apysaka	5c.
kalba dviejų žmonių kazimiero ir Antano apie katalikų bažnyczkos pamatą	5c.
Lietuvos kanklės (eilėmis rasi.)	10c.
Pamokslai apie sudą Dievo, pakutą, dangų ir nekaltą prasidėjimą Szv. Panos Marijos	10c.
Pamokslai ir Ganytojau kalbos sodiecziams, knigga pirmoji, apima laiką nu pirmos nedėlios Adventų iki peleų dienai (pamokslai kožnam nedėldieniu)	\$1.35c.
Trumpi pamokslumai ir rodos, pagal kurias turi eigtis kiekvienas žmogus	10c.
Lietuvos gospadinė arba pamoklinimas kaip suvartoti Dievo dovanas, paraszė žmona. Antras iszleidimas pagerintas	15c.
Final ir jų gyvenimas, vienedis ir pirmutinė szalna	10c.
Pavargėlė ir kaip gyvena kynai, apysakos	10c.
Andersono pasakos (su abroz)	15c.
Gydyklos nu balmės myrio	20c.
Mielja ir ziedas	25c.
Naujausia sapnų knigėlė	50c.
Zenybos patikų Miko	5c.

Kningos poetiszkos.

Senkaus Jurgis	15c.
Vitolioranda, puikus poematas isz senovės lietuvų gyvenimo, 2 knigos	1.25c.
Džnelacziio pavasario linksmybės	10c.
Konradas Valenrodas	10c.
Tėvyniszkos giesmės	5c.
Jūkannos dainos	5c.
Naujos dainos	10c.
Birntės dainos	10c.
Tėvynainių giesmės	40c.
Petro Armino rasztai — eilės	10c.
Pagrėnų gobtuvės — teatraliszka	10c.
Ponas ir Mužikai, Drama penkiose permainose, parasyta Aleksandro Guščuzio,	15c.

Apysakos.

Palangos Jūze, linkemi skaitymai	20c.
Kas teisybė tai nemelas puiktos apysakėlės isz lietuvų gyvenimo	15c.
Historije apie gražą Mageloną, dukterį karaliaus isz Neapolio ir apie Petrą karivį	20c.
Pajudėjime vyrai žemę, puiki apysaka parasyta patrijotiszkoje dvasėje pagal vengriska pono A. isz B. autoriaus knigutė „Kas teisybė tai ne melas	15c.
Pasaka apė Szaltabuzius (Jūringa)	5c.
Žiemovakaro adynėlė, vokiszkom raidėm	20c.
Mužikėlis	15c.
Vaikų knigėlė	15c.
Ant Nakvynės	5c.
Kaimynų pasaka	5c.
Kaukazo bolalavis	5c.
Kur mellė, ten ir Dievas	5c.
Kas kaltas	5c.
Negirdėtas daigtas	5c.
Pasakojimas apie valtą ir jo rasztinšką	5c.
Senis Makrickas	5c.
Vakaras Tilviko pirktelė	5c.
Gyvenimas Stepo Raudnosio ir kiti naudingi skaitymai. [ketvirta dalis „Sziaulėnieszko Senello“]	15c.

Moksliszki rankvedžiai ir kitokios kningos

Kniga dėl iszleimokinimo visavietinės kalbos 15	
Apie buvimą Dievo	5c.
Grieszninkas priverstas metavotis	15c.
Pamokslai apie trusą	5c.
Talmudaisr mūsų žydai	10c.
Szkalasu kalba	20c.
Priesauszis	20c.
Kaip įgti pinigus ir turta	20c.
Girtybė	5c. ir 10c.
Geniqdėdė, graži pasakutė kur iszrodyta,	

kaip labai svieta slogina maskolių valdžia	5c.
Apie Dangu	5c.
Final ir jų gyvenimas, ir pirmutinė szalna	10c.
Lietuvos gospadinė	10c.
Žodynas kun. M. Mieziño	\$2.00.
Naujas elementorius (1895 m.) apdarytas su puikiais paveiklais	15c.
Trumpa peravilga Lietuvos dvasiszkos darbu Amerikoje 20c., dėl perkupozų po	10c.
Kalendoriai ant 1889, 1890 ir ant 1894 m. po	10c.

Ivairios dvasiszkos kningos,

Pamokslai ant didziųjų metinių svenczių ir didiosios nedėlios,	50c.
Tiesos Zodžiai,	35c.
Fillotea arba kelias į maldingą gyvenimą	50c.
Pokilis Szventųjų	15c.
Iszguldimas metinių szvenczių labai naudinga knigėlė	10c.
Mokslas Rymo kataliku	40c.
Kas yra griekas?	15c.
Nekaltybė	20c.
Vartai dangaus	15c.
Pekla, arba amžinas pragaras	75c.
Arielka yra nūdai; su ilustracijomis	30c.
Garsas apie bajsybes Dievo sudo	25c.
Raktas į dangų	15c.
Didioji nedėlia	5c.
Kaip Sumenija nusapakajti	15c.
Vadovas į dangų	40c.
Prisigatavojimas ant smerczio	40c.
Draugija dėl duszių	5c.
Lietuviszkos mizsios	10c.
Kasdieninės Maldos	5c.

Notos dėl partapijono.

Varpelis [valcas]	30c.	Dėdienė [polka]	30c.
Sudlev [mazurka]	40c.		

Paveikslai [abrozai].

Kražių skerdynė	50c.	Paveikslas Gedimino	50c.
Paveikslas Vytauto	25c.	Paveikslas Litanijos	25c.
Visoki Abrozėliai su maldėlimis po centus.			

KNINGOS

EOCNOS SPAUSTUVĖS.

Lietuvos Istorija, nu seniausių gadynių iki Gediminui D. L. K., parasyta 1850 m. Simano Daukanto. Kniga pirma, gaunama už	1.50c.
Budas Senovės Lietuvos Kainėnų ir Zemalcių parasytas Simano Daukanto, gaunamas už	1.00.
Istorija Katalikų Bažnyczios,	1.00.
Europos Istorija su žiamlapiais	50 ct.
Lietuviszkos DAINOS isz visur surinktos	200c.
Pasakojimas Antano Tretininko paraszė vyek. Zemalcių Motiejus Valancziauskas,	25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba,	20 ct.
Dievaitis, apysaka szios gadynės	1.00 ct.
Apieka Dievo	\$1.00.
Aukso Verszis, labai puiki drama	20 ct.
Du puikus apraszymaj apie nedorybę sydo ir pikta augynimą wajku	\$1.00.
Eglė, žalczių karalienė ir iszgirovimas Kanno pilies 1862 m., du puikus dramatai parasyti Aleksandro Guščuzio,	25c.
Gyvenimas Genavaitės. Pamokinanti ir labai sujudinanti apysaka isz senovės laikų	50 ct.
Historije gražios Katrukos ir jos visoki atstikimai	10c.
Historije isz laiko Francuskos	
„ „ „ vainos Afrikoj“	30c.
Isz po budelio kalavijo ir Kajimas, dvi puiktos apysakos, ant lietuviszko perdejo V. Stag.	40c.
Istorija Septynių Mokintojų	
„ „ „ ir Lietuvos Sapnas	50c.
Jurgis Mišoslawskis	80c.
Juozapas Koniuszewskis, arba kankinimas Unijotų po valdžia maskolius	50c.
Kabalas talpinantis savyje visokius užminimus ir ant jų reikalaujantį ateakymą	10c.
Konstitucija dėl darbinikų	10c.
Namelis pustelniko	75c.
Nedorybes Rymo Olesoriu, historije isz lajko „ „ „ ponawojimo Nerono	80 ct.
Puikus apraszymaj tikru ateytikimu isz „ „ „ czesu wajnos 1863 metu	40 ct.
Prawdnikas angeitskos kabos neabdar.	\$1.00
„ „ „ abdarytas	\$1.25.
Puikus apraszymas apie Lietuvą	\$1.00.
Rinalda Rinaldinas	\$1.50 ct.
Senowes apraszymas apie Duktery „ „ „ Filypo Karejwio	50 ct.
Sumyszimas arba bajme tury dydeles akis	
Tykra teisybe isz Suwalku gubernijos	15 ct.
Szwiesa Dievo	65 ct.
Titkus Persų Karalius,	25 ct.
Užsytanawik ant to geraj	50 ct.
Witas ir Korynna historije isz lajko persekiojim Bažnyczios S. per Deoklecijana	95 ct.